

Taxa postala
plafite la num rar
No. 224.716-929.

Szerkesztőség
és Helyettesi
Cím: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (volf Brassai u.) 10.
Telefon: 9-77. - Előfizetési árak:
vonta 110, negyven
600, egy
havonta
egész évre 11
értékű vonta. Helyettes díjazás
szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és
bánsági zsidóság egyetlen napilapja.
Cikkeink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ára 3 lei

Szerda, 1932 Jan 6

5692. EV
TEBETH 27.

XV. EVF.
4. SZÁM

Az állam és a papok

Az egyik bukaresti napilap a számok hosszu oszlopával bizonyítja, hogy a papok fizetését egy év alatt hatvan százalékkal redukálták.

Fenamaradna tehát negyven százalék ebből a fizetésből kellene megélniök a romániai lelképásztoroknak.

Naiv, hívságos fantázia képzelheti azon ban azt, hogy ez így is történik.

Mert a papok nem a negyven százalékból élnek. A papok — levegőből élnek. Hiszen hónapokon keresztül egy lejt sem látnak fizetésükből.

Hatvan százalékot levontak, negyven százalékot pedig nem kaptak meg.

Ugy gondolják, mégis az állam csinálja a jobbik üzletet.

Mert ő a hatvan százalékot levonta és azért nem fizeti, a negyven százalékot pedig nem vonta le, de azért megsem fizeti.

Határozottan jó üzlet...

Az öreg marsall fakarodója

A nagy marsall, a marasesti győző öregségére egészen egyedül marad.

Valami hatalmas párt a néppárt sohasem volt. A főmegei inkább csak a holdban lógtak. Volt azonban egy egész használható vezérkara. Averescu, Goga, Argetoianu, Manolescu, Petrovici, Dori Popovici, Mitileneu...

Küldt belőlük egy egész rendes kabinetet.

Ha pedig a kormány már összeállt, a csendörök ősi szokás szerint összeharagultak a választókat is és angróban szereztek meg a kormány számára a parlamenti mandátumokat is.

Maholnap még egy valamire való kormány sem telik ki az öreg tábornok pártjából.

Argetoianu azóta, hogy Averescuval szakított legalább a hatodik pártot boldogítja és most készül arra, hogy a hetediknek az élén, mint valódi miniszterelnök lovagoljon be Bukarestbe.

Manolescu, akit kicsi fióka korában az öreg tábornok melegengetett a keblén és tanított meg repülni, messzire repült el volt főnökétől, igaz, hogy messzire is potyogott le.

Petrovici a nemzetiparasztpárttól várja a közoktatásügyi tárcát.

Mitileneu a tábornok volt külügyminisztere, az „uj ritmust” boldogítja.

Dori Popovici sehol sincsen. A többi apró és nagy szenteket elfújta a szél. Kít erre, kít arra.

Goga maradt meg utolsó mohikánként. És most Goga is örökre bucsut akar venni a generálistól.

A marasesti csata tündöklő népszerűségét utolsó falatig megette Averescu a politikában.

A kardja még meg van, talán az ereje is még a régi, de a pattogó kommandó már csak falrahányt harsó, a hadseregnek nyoma sincsen.

Tizenegy évvel a marasesti csata után Goga most futja el Averescu tábornok igazi takarodóját.

Averescu lebukik a politika színpadáról és a marasesti győző a háládatlan jelenből átlendül a hálásabb és kényelmesebb történelembe.

A mukdeni pofonok

Mukdenben pofon csattant, ezuttal nem kínai alattvalók, hanem a mandzsuriak amerikai konzul arcán. A pofonokat ingyen és közzvetlenül a diadalittas japán katonák adományozták a kiváló diplomátának.

A katonai győzelemnek, úgy látszik még Mandzsuriában is egyik elengedhetetlen kelléke és szimbóluma a pofon. A japán nemzet valószínűleg megértette volna nimbuszát, ha hős fia egy amerikai polgárnak is be nem bizonyították, hogy a nyers erő és az erőszak

A francia baloldali sajtó meglepő fordulattal a jóvátételek teljes törlése mellett foglalt állást

Herriot lapja is a törlés mellett tör lándzsát. A jobboldali sajtó erőltetnül tiltakozik

A „Victoire” a versaillesi szerződés barátságos revízióját ajánlja a francia kormánynak

Párizs, január 5. A gyors ütemben közeledő jóvátéti konferencia ügye egyre mélyebb hullámokat vet a világválság végső fázisában vergődő európai államok érdekelt közvéleményében. Ez a közvélemény, különösen francia vonatkozásokban, rendkívül érdekes, sőt szenzációs szimptomákat mutat, amelyek sok vonatkozásban meglepőek. Különösen a párizsi sajtó egy része mutat hirtelenében hallatlanul meglepő megértést a jóvátéti kérdésben. A baloldali sajtónak ez a megértő hangja főleg azért bír különös jelentőséggel, mert a közeledő francia választásokon, minden valószínűség szerint, a baloldali pártok fognak többséget szerezni. Az új francia kormány irányítói Franciaország kül- és belpolitikáját is.

Fölöttébb meglepő a baloldali République című lap állásfoglalása a jóvátéti ügyében.

E lap szerint Franciaország igen helyesen cselekedne, ha már most és önszántából lemondana a további jóvátételek igényléséről.

mert ez volna a legelőravezetőbb útja a francia-német megértésnek és közlekedésnek. Az Ere Nouvelle, Herriot lapja is a jóvátételek eltörlése mellett foglal állást, de ugyanakkor hangsúlyozza annak szükségességét, hogy a maránhitelezők és Amerika, a hadiállás-hitelezők is hozzanak áldozatokat.

Egyenesen szenzációs számba megy a Victoire, Hervének a háború alatt túlzó nacionalista lapja legújabb állásfoglalása, mely a versaillesi szerződés barátságos revízióját ajánlja a kormánynak. Természetesen a jobboldali sajtó, élen elsősorban az Echo de Paris-val, tiltakozik a jóvátételek elengedésének terve ellen, de tiltakozása meglehetősen erőltet és bizonytalan.

A francia sajtó szenzációs állásfoglalásával kapcsolatban illetékes német politikai körökben a jóvátéti egyenlőleg

kapcsolatban megállapítják, hogy Németország eddig 38 és félmilliárd aranymárkát fizetett jóvátételekben. Ebből 52 százalék, tehát 20 milliárd márka Franciaországnak jutott.

Franciaország azonban, mint az költségvetéséből kitűnik, csak 13 és félmilliárdot fordított az elpusztított területek újjáépítésére. Ebből kitűnik, hogy Németország már is jóval túlfizette az elpusztított területek kárososságát.

A jóvátéti konferenciával kapcsolatban angol hivatalos részről megállapítják, hogy sir John Simon csak ma érkezett vissza Londonba és így aligha lesz alkalma arra, hogy személyes megbeszélést folytasson a Londonban tartózkodó Berthelot francia külügyi államtitkárral.

Nem erősítik meg azt a hírt sem, hogy Lavall vasárnapra Londonba várják, a jóvátételek ügyében Macdonaldal folytatandó közvetlen eszmecsere.

Diplomáciai körökben nagy érdeklődéssel várják a bázei tanácsadó külön bizottság jelentésének mára beigért nyilvánosságáráhozatalát. A nyilvánosságáráhozatal eddig azért késett, mert a francia fordítási szöveg ellen Benouuce elnöknek eddig súlyos kifogásai voltak.

Egyébként az angol és francia követek ma felkeresték Motta svájci szövetségi elnököt és kérték hozzájárulását ahhoz, hogy a jóvátéti konferencia Lausanneban megtartható legyen. Motta a kérést a szövetség tanács elé terjeszti.

— Százötven amerikai zsidó Palesztinába vándorol. Neworkból jelentik: Az amerikai Zionista Világszervezet Palesztina-hivatala közli, hogy 150 középosztálybeli zsidó, akik átlagosan 8—8000 dollár tőkével rendelkeznek, Pesach-ünnepekig kivándorolnak Palesztinába és ott letelepednek.

nálatosak voltak az események. Sajnálkozásai azonban nem akadályozta meg a Népszövetséget abban, hogy túrje a japánok előretörését, a kínaiak sajnálkozása pedig egyszerűen megrészegítette a japánokat.

A mukdeni pofonnal kapcsolatos sajnálkozások épp ilyen fiktív értékűek. Japán sajnálja a pofonokat, de ez egyáltalában nem akadályozza meg abban, hogy a védtelen mandzsuri lakosságot esetleg tovább pofoztassa, vagy megvárja, amíg újra alkalma lesz arra, hogy egy újabb diplomáciai afférral kapcsolatban ismételt sajnálkozását fejezhesse ki. Az egész hivatalos világ tele van sajnálkozásokkal és erkölcsi skrupulusokkal. Ezzel szemben a tények egyáltalában nem igazolják ezeket a sajnálkozásokat. A tények mennek a maguk megszokott, kegyetlen, borzalmas, elviselhetetlen utjukon tovább. S e tények, melyek mindig durva érdekek megnyilvánulásai, egy-egy sajnálkozás rózsavízével szepítettnek meg. A baj csak az, hogy a tények és a pofonok meg maradnak, a sajnálkozásokat pedig elfelejtik. Legelső sorban és legfőképpen a hivatalosan sajnálkozó kormányok.

VILÁG TÜKRE Régi válságok

Talán vigasztalásul szolgál a mai közgazdasági helyzetben, hogy erre is érvényes a bölcs rabbinak, Akibanak a mondása, aki megállapította, hogy nincs semmi új a nap alatt. Ma csak a magunk nyomoruságát és saját súlyos helyzetünket látjuk és azt, hogy napjainkban minden ország és nép nyög a gazdasági nyomoruság sulya alatt, a világtörténelem azonban azt bizonyítja, hogy nem a mi korunk az egyetlen, amelynek hasonló szenvedéseket kell átélnie. A történelem és a gazdasági katasztrófák története is azt bizonyítja, hogy a súlyos gazdasági helyzet következtében államformák megváltozhatnak, uralkodók és uralkodó osztályok eltűnhetnek, a nép azonban, amely a legsúlyosabb áldozatokat hozza, megmarad és túléli a gazdasági katasztrófát.

Az ókor leghatalmasabb birodalma, a római birodalom is átélte a maihoz hasonló helyzetet. Róma közgazdasági rendszere a háborúra és a győzelemre épült. Az irigylet Róma századokon át rablásból és meghódított alattvalók kifosztásából élt. Nem teremtetett saját ipart, nem voltak mezőgazdasági termékei, a luxuscikkeket, amelyeknek Rómában olyan nagy keletje volt, a Kelet szállította és Róma ha fizetett, arannyal fizetett az áruért. A római paraszt, aki tízéves háborus szolgálat után visszatért otthonába, egy kis darab addig rosszul megművelt földet kapott uzorabérért a patriciusságtól, annyira eladósodott, hogy nem is mondhatott volna le, ha akart volna is arról, hogy részt kapjon a hadi-zsákmányból s az ő számára a panem et circenses, az akkori idők közjátékonyossági tevékenysége talán kárpótlás volt, de nem volt kárpótlás az államra a produktív munka elmaradásáért. A római birodalomnak össze kellett omlania, amikor rájött arra, hogy ránézve is rossz üzlet a háború. Róma nemcsak a népvándorlás, és a barbár támadás miatt omlott össze, hanem amiatt, mert a gazdasága nem volt megszerveve és mert az uralkodó osztály igényeit nem lehetett kielégíteni.

Az éhség és az éhség nyomán fellépő borzalmak majdnem minden történelmi korszakban visszatértek. Majdnem minden ország története feljegyzi azt, hogy a lakosok maguk fogták be magukat a faeke elé, hogy szánthassanak és Tibore panasza a Bánk Bánban majdnem minden ország aktuális panasza volt.

Nagy Károly volt az első, aki a szükségrendeletet feltalálta. Az ő ismert kapituláriáiban, amelyeket a katolikus egyházzal együtt állapított meg, ugyan olyan rendelkezések vannak, mint a mostani szükségrendeletben. Prágában például a sütőknek a kenyeret csak egy kis szük ablakon lehetett kiadni a völknek, ami annyit jelent, hogy Prágában már ezeregy száz évvel ezelőtt sorban álltak az emberek. Ugyancsak ő megtiltotta az élelmiszerek kivitelét. A frankfurti szinódus maximális árat állapított meg a gabonára, a darára és az árpára. Aki a búzát a maximális árnál drágábban adta el, súlyosan megbüntették. Jellemző, hogy már ezer évvel ezelőtt sem sikerült ezekkel a rendeletekkel az árat teljesen szabályozni és a maximális árat Nagy Károly idejében is gyakran kellett felemelni. Maga a császár elől járt a jó példával. Birtokainak terményeit alacsony áron adta el. A jótékony nőegyletnek és a nyomorenyhító akciók-

ak is Nagy Károly korszakában már példái vannak. Törvényes rendelkezés szólt arról, hogy az, aki a nyomora miatt kénytelen volt a birtokát eladni, később ha a vételárát visszafizette, az ügyletet hatálytalaníthatta. Az éhezé területek, vagy mai terminológiával szólva: passzív vidékek nem voltak kénytelenek katonákat szolgáltatni. Nagy Károlynak nem sikerült azonban az éhínséget megakadályozni, azonban rendszabályai mégis enyhítették a nyomorúságot.

Nagyon érdekes a Fuggerek szerepének és a XVI. század gazdasági történetének a tanulmányozása is. Az európai hatalmak örökös háborui tönkre tették egy a győzteseket, mint a legyőzötteket. Amerika hiába szállította az aranyat és a kincseket, nem volt elég mindez, hogy az államcsődöt megakadályozza. 1557-ben a francia király és a spanyol király „bejelentették a fizetéseképtelenségét”. Károly német császár csödben volt, Spanyolország a kölcsön egy nagy részét külföldi magánbankároktól vette fel, úgy hogy amikor a spanyol állam kijelentette, hogy képtelen fizetni, leginkább külföldiek károsodtak és a belföld szinte örömmel üdvözölte ezt a bejelentést. A Hollandia ellen vezetett háború azonban felemésztette a belföldi tőkét is, a spanyol kormány kénytelen volt az adókat egyre jobban felemelni és még ez által sem tudta a pénzügyi krízist megakadályozni.

A vallásháborúk idején mindazok a rendszabályok, amelyeket Európa pénzügyeinek szanálása érdekében hoztak, teljesen illuzóriássá váltak.

A XVII. század elején a lübecki hajózással és exportcégek sorra csödbe kerültek. Megpróbálkoztak azzal, hogy külföldi uszorosoktól magas kamatra uszorkölcsönöket vettek fel. Ekkor kezdődött a váltókön való nyargalásnak a divatja. Valamennyi lübecki kereskedő cég eladósodott, mert kölcsönösen váltáltak egymásért kezességet. Amikor a váltókat be kellett váltani, kitört a katasztrófa.

Anglia gazdasági története is azt bizonyítja, hogy a szigetországnak a mostanihoz hasonló idők kellett már átélnie. Egy 1316-ból származó tudósítás azt írja, hogy az elbocsátott hajósok és a leszerelt katonák a nyomor hadseregét erősítik. Az országotakon reményvesztett tömegek vándoroltak a városok felé, a munkanélküliek nagy száma hiába ajánkozott a legcsekélyebb bérért is, sehol sem kapott munkát. Egy hét alatt 1324-ben Angliában hetven bank omlott össze, az árak több mint ötven százalékot veszítettek értékükből. A megmaradt bankok kénytelenek voltak a hiteleket korlátozni és beszüntetni, az Angol Bank, hogy a válságon segítsen, hárommillió font sterlinget bocsátott a kereskedelem rendelkezésére olyképpen, hogy ezért árut kellett nála lombardirozni. A bank ellenőrző közegeket küldött az egész országba, hogy az üzleteket felülvizsgálják és csak ennek a intézkedésnek lehetett köszönni, hogy a gazdasági élet újból a rendes kerékvágásba került. Esztendőig eltartott azonban, amíg a származásból és a harisnyaszárból elő lehetett csalogatni az oda elrejtett pénzt. Angliában is és akkor lázongtak a munkanélküliek, azonban néhány év alatt a gazdasági egyensúly mégis helyreállt.

Gazdasági krízis? Segítség!

művelődjön: könyvet már 5 lejtől kezdve vehet a LEPAGE antikváriumban. Kvár. Kérjen ingyen jegyzéket.

Vissza a háboruba?

Tűzifa prima, száraz bükkyhasab
Olenként 1000 lej
 Megrendelhető:
Rimócy cégnél Calea Dragalia 9.
 Telefon 616 Telefon 616.

Select Muzgó

Mai kezdettel mutatja be a szezon legnagyobb sikerű Anny Ondra filmoperettét, melynek címe:

Nebántsvirág

(Mam zelle Nitouche) Melihac és Millaud végtelenül szellemes hasonlevő vígjátéka nyomán. Többi szerepekben: Georg Alexander, Hans Junkermann, Oskar Karlweiss. Műsoron kívül hangos hirdető és Micki Maus.
monopol Syvialfilm

A PÉNZ TRAGÉDIÁJA

IRTÁK: DR. LIGETI SÁNDOR ÉS DR. MARTON ERNŐ (16)

A középkori pénzrendszerek kialakulása

A középkori fejedelmek állandó pénzhamisításai következtében az egyes pénzek között valóságos kiválasztódási folyamat ment végbe. Ha egy uralkodó rá is tudta erőszakolni megrontott pénzét ideig-óráig a hatalma alatt álló terület lakóira, a nemzetközi forgalom az ilyen pénzeket nem fogadta el, illetve a hivatalos érték helyett csak tényleges fémtartalma szerint értékelte. Ezért azután mindenütt a nemzetközileg elismert jó pénzek maradtak a nagy forgalom eszközei s a rossz pénzek jó pénzt kiszorító hatása mindig csak egy-egy meghatározott területen érvényesült.

A középkorban az állam még vajmi keveset törődött azzal, hogy területén egységes pénz forogjon. Az elmondottak alapján ez nem is volt lehetséges, hiszen egyedül Németországban a középkor végén már több mint 600 pénzverőhelyet tartottak számon. Nem is volt minden pénznek országos jellege, ellenben a jó pénz az országhatárokon túl is megtartotta vásárló erejét. Így a X-ik században a bizánci aranypénz, amelyet bizant, vagy bezant-nak neveztek s amely tulajdonképpen a régi római solidus felújított alakja volt, el volt terjedve egész Európában Angliáig.

Az ezüst-dénár

A fő forgalom eszköze azonban ebben az időben az arany ritkasága miatt az ezüst volt s ennek fő pénztípusa, a dénár Florenben 1182 óta 12 dénár értékű nagy ezüstpénzeket vertek, míg Velencében 1194 óta 24 és 26 dénárosokat. Ezek a pénzek a keleti ezüstpénzek mintájára készültek. Szokatlan nagyságukért „gros-siknak” nevezték el.

Minthogy az ezüstpénzeket állandóan rosszabbították, ez a körülmény fokozatosan arra készítette a kereskedőket, hogy ha nehézségek árán is, de aranypénzeket használjanak. Az első ilyen új aranypénzek, amelyeket a forgalom új szükséglete hívott életre, „flore” név alatt kerültek ki a florenzi pénzverdéből 1252-ben. Ugyanebben az időben jelentek meg a pénzpiacra a dukátok is. Floren és dukát eredetileg ugyanaz a pénznem volt, később azonban eltértek egymástól súlyban és finomságban is és két különböző érmetípust alkottak, amelyek több száz éven át vezetőszerepet játszottak az európai kereskedelmi életben.

Csakhamar azonban ezek is az ezüstpénzek sorsára jutottak, a fejedelmek hamisítani kezdték őket és egyedül Olaszországban tartották meg eredeti értéküket, mert az itteni élénk kereskedelem és a virágzó gazdasági viszonyok követelték a jó pénz fennmaradását. Legrosszabbak lettek az aranypénzek Németországban, különösen miután 1356-tól kezdve veretésük a választófejedelmek joga lett és mindegyik sietett a maga hasznára fordítani ezt a jogot. Csak 1559-ben szabályozták újra az aranypénz verést s annak finomságán azután 1737-ig nem is változtattak.

Arany és ezüst váltakozó szerepe

Miként a XIII. és XIV-ik században az ezüst pénz rosszabbítása az aranypénz elterjedéséhez vezetett, úgy a XV-ik században egyrészt az aranypénzek rosszabbítása, másrészt a német ezüst termelés növekedése ismét az ezüstöt juttatta vezetőszerepbe a nagy forgalomban. Velen cében, a német ezüst legfontosabb piacán már 1472-ben az aranyforint értékének megfelelő óriási ezüstpénzt vertek. Ezt a példát utánozták Miksa és Zsigmond főhercegek, akik 1479-ben, illetőleg 1478-ban a tiroli ezüstabányákból nyert fémeket ki igen nagy pénzekké, amelye-

ket Gulden-Groschen néven illettek. 1519-től kezdve ezt a pénznemet a csehországi Joachimstalban verték igen nagy mértékben s ezért kapták a Joachimsthaler elnevezést, amelyet később „Thaler”-re, tallérra rövidítettek.

Mindazok a kísérletek azonban, hogy a különböző pénznemekből egységes rendszert alkossanak és meghatározott értékarányt állapítsanak meg az egyes pénzek között. Németországban épp oly kevésbé vezettek eredményre, mint Olaszországban. Különösen az aprópénzek forgalmában mutatkozott nagy zavar, mert ezek helyi jellegűek lévén, a leginkább ki voltak téve a pénzverő hatalmasság hamisító szeszélyeinek.

A nemesfém-bányászat

A pénz anyagának meghatározására a pénzverés mikéntjére s az általános gazdasági viszonyok kialakulására is lényeges befolyást gyakoroltak azok a viszonyok, amelyek a nemes fémek termelése körül uralkodtak a középkor folyamán. Emelítettük már azokat a körülményeket, amelyek hol az ezüstöt, hol az aranyat hozták előtérbe, mint a pénz anyagát, de ebben a változásban fontos szerepe volt annak is, hogy a két fém bányászása, feldolgozása és forgalomba hozatala milyen mennyiségben történt és hogy milyen ér-

A patriarcha megnyugtatta a miniszterelnököt, hogy könnyű szívvel mond le régensi nyugdíjáról

Jorga viszont megnyugtatta a patriarchát, hogy egyéb uton fog gondoskodni reprezentációs költségeiről

Bucuresti-Bukarest, január 5. Miron Christea patriarcha levelet intézett Jorga miniszterelnökhöz. Rámutat arra, hogy értesülése szerint legfelsőbb helyen bizonyos aggodalmakat éreznek az ő régensi nyugdíjának megszüntetéséről szóló törvény szentesítését illetően. Ő nem kereste soha ezt a méltóságot, amellyel a román nemzet felruházta volt és legkevésbé vezették őt tisztének betöltésénél anyagi szempontok. Ép ezért kéri Jorgát, hozza Öfelsége tudomására, hogy nincs szükség semmiféle szkrupulusokra, mert önmagától lemond régensi nyugdíjáról.

Jorga azonnal válaszolt a patriarchának. Kijelenti, hogy mélyen meghatották az egyházi sorai. Hangsúlyozni kívánja, hogy sohasem volt szó arról, mintha a régensek érdemeit kétségbevonni akarnák, sem pedig az egyház legfőbb méltóságának megbántásáról, hanem egyszerűen csak azt célozta a megszavazott törvény, hogy akkor, amikor annyi áldozatot követel a jelenlegi helyzet a kicsinyektől, a nagyok is példát mutassanak. Egyébként, mint kultuszminiszter módját fogja keresni, hogy a patriarcha reprezentálási költségeire fedezetet találjon.

Az amerikai antifasiszták tömegesen küldik a bombával telt csomagokat a fasisztáknak

Newyork, január 5. Egész Amerikában általános megdöbbenést és izalmat kelt az a bombázás, amellyel az Amerikában élő olasz antifasiszták árasztják el az amerikai fasisztákat. Mint már jelentettük, a hét elején Easton város postahivatalában robbant fel több postacsomag, amelyeket fasiszták címére küldtek és a robbanásoknál több postahivatalnok életét veszítette. Legújabbban a Coloradó államban fekvő Trinidad városban egy olasz kereskedő kapott újév napján egy pokolgéppel töltött postacsomagot, amely szerencsére még felbontása előtt felrobbant, amikor a kereskedő családja nem volt otthon és így emberéletben nem okozott kárt, de a ház majdnem teljesen elpusztult.

Az amerikai postahivatalok tisztviselői közt valóságos pánik tört ki a gyakori pokolgépes postacsomagok miatt. Eddig hatvan olyan postacsomagot találtak, amelyekben bomba volt.

A rendőri nyomozás megállapította, hogy antifasiszták közös akciójáról van szó és központi szervezet irányítja a merényleteket.

Különböző városokban tömegesen fogtak el antifasiszta érzelmi olaszokat, de még egyike sem sikerült rábizonyítani, hogy részük van a merényletekben. Azt hiszik, hogy külföldről irányítják az akcióit.

Francia meto

A bukaresti talhoz a lengyel sz

Ma

Bucuresti-Bu

Kelet tudósító, litika érdeklődő, multak az or, mán diplomáci, európai sajtó, ezekkel a tá, megannyi két, kétség az irán, nem támadási, az iránt, hogy, meg fogja tere, a nyugalmat, ország és észak, három év óta.

Mondanunk diplomácia telj, mögötti intrika, a tárgyalásokat, sabb pontját k, nemtámadási s, A bukaresti, Az egyik oldal, lapok teljes er, ellen, hogy Rom, sokat kezdem, szaggal. Az „U, a „Curentul” a, elég hangosan, meg a tárgyalá

Nem lehet szerződést kö, pok — mert, ország és Le, ból tudott bel, tá

Már pedig Rom, tizse nem enged, adományokat fo, szabad Oroszors, az oroszok nem, Beszarábiára va, végül elvi aka, soknak:

Románia nem, dalmi szovjet, sem, mert ez, nyitendé Román

Ezekkel az érv, nalista sajtó az, kul ellen és ugy, tul” más részle, tárgyalások előz, tat arra, hogy a, hogyan születtek, gek Laval és B, francia főrt mia, volt a megneve, mert azt hitte, lózata garanciája, elő fogja segíten, cia sikerét.

Ezért történt, leg írta alá a sz, számu melléklet, gáltatja Oroszors, államokat.

A francia mi, állást foglalt a sz, Ekkor és csak em, a francia külüg, helyzet megneve, fogja a szovjetko, madási szerződés, Romániára és a, kiterjesztését is, felmerült, a szovj, Kalinin, Monotow, kezdték:

„Franciaország, támadási szerző, szomszédos álla

Franciaország sz, Oroszországgal, titokban maradn, szovjetkormány m, nösságot igyekez, biztosítani, hogy e, metországot és a, Így történt azután

Franciaország be akarja keríteni Németországot az orosz megnemtámadási szerződésekkel?

A bukaresti sajtó egyrésze azt követeli, hogy a román kormány ne üljön le egy asztalhoz a szovjet megbízottal. Az orosz diplomatakat szerint az orosz-francia-román lengyel szerződés katasztrófába sodorhatja Európát. Intrikák és kulisszámögötti meszterkedések kísérik a szerződés előkészületeit

Ma kezdődnek meg Rigában az orosz-román közvetlen tárgyalások

Bucuresti-Bukarest, január 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzetközi politika érdeklődésének homlokterébe nyomultak az orosz-francia-lengyel-román diplomáciai tárgyalások. Az egész európai sajtó óles cikkekben foglalkozik ezekkel a tárgyalásokkal, amelyekhez megannyi kétség és reménység fűződik. Kétség az iránt, hogy Szovjetország respektálni fogja-e az aláírandó megnemtámadási szerződést. És reménység az iránt, hogy ez a szerződés talán mégis meg fogja teremteni Kelet-Európában azt a nyugalmat, amelyre Románia, Lengyelország és északon a Balti Államok tizenhárom év óta áhítoznak.

Mondanunk sem kell, hogy a titkos diplomácia teljes üzemből van. Kulisszámögötti intrikák egész hada kísérik ezeket a tárgyalásokat, amelyeknek legpikánsabb pontját képezi Romániának a megnemtámadási szerződésbe való bevonása. A bukaresti sajtó két táborra oszlott. Az egyik oldalán a szélső nacionalista lapok teljes erővel handabandáznak az ellen, hogy Románia közvetlen tárgyalásokat kezdeményezzen Szovjetországgal. Az „Universul”, az „Epoca” és a „Curentul” azt követelik még hozzá elég hangosan, hogy azonnal szakítsák meg a tárgyalásokat.

Nem lehet Szovjetországgal szerződést kötni. — írják ezek a lapok — mert Románia csak Franciaország és Lengyelország kegyelméből tudott bekapcsolódni ezekbe a tárgyalásokba.

Már pedig Románia külpolitikai presztízse nem engedi meg azt, hogy környező országokat fogadjon el. Továbbá nem szabad Oroszországgal szóbaállani, mert az oroszok nem hajlandók Romániának Beszarábiára való jogait elismerni s végül elvi akadályja is van a tárgyalásoknak.

Románia nem ismerheti el a forradalmi szovjet köztársaságot, azért sem, mert ez az elismerés megkönnyítené Romániában a bolsevik propagandát.

Ezzel az érvekkel hadakozik a nacionalista sajtó az orosz-román tárgyalások ellen és ugyanezen célból a „Curentul” más részleteket is közöl az orosz tárgyalások előzményeiről. A lap rámutat arra, hogy a francia kormányon belül hogyan születtek meg az egyenletlenségek Laval és Briand között az orosz-francia flört miatt. Briand lelkes híve volt a megnemtámadási szerződésnek, mert azt hitte, hogy e szerződések hálozata garanciája lesz a világbékének és elő fogja segíteni a leszerelési konferencia sikerét.

Ezért történt, hogy Briand sajtóközleményben irta alá a szerződés hírhedt második számú mellékletét, amely teljesen kiszolgáltatja Oroszországnak a vele határos államokat.

A francia minisztertanácsban Laval állást foglalt a szerződés tervezete ellen. Ekkor és csak emiatt határozta el magát a francia külügyminisztérium, hogy a helyzet megmentése érdekében kérni fogja a szovjetkormánytól a megnemtámadási szerződésnek Lengyelországra, Romániára és a Balti Államokra való kiterjesztését is. Alighogy ez az eszme felmerült, a szovjetkormány képviselői: Kalinin, Monotow, Litvinov hangoztatni kezdték:

„Franciaország hajlandó a megnemtámadási szerződést aláírni, most a szomszédos államokon van a sor.”

Franciaország szeretne volna, ha az Oroszországgal folytatott tárgyalásai titokban maradnának. Ezzel szemben a szovjetkormány minél nagyobb nyilvánosságot igyekezett a tárgyalásoknak biztosítani, hogy ezáltal befolyásolja Németországot és a szomszédos államokat. Így történt azután, hogy a román kor-

mány is többet tudott meg Moszkvában keresztül a francia-orosz tárgyalásokról, mint a francia külügyminisztérium bizalmas leírataiból. Sándor jüszözláv király azért utazott a karácsonyi ünnepekre Párizsba, hogy személyesen informálódjék a tárgyalások stádiumáról. Sándor király azt szerette volna tisztázni Párizsban, hogy Franciaország csakugyan kívánja-e a közvetlen tárgyalások felvételét Szovjetország és a szomszédos államok között.

Ugyancsak az orosz-román szerződés elleni érvül játsza ki a Curentul azt, hogy Olaszországba határozott aggodalommal kísérik ezeket a tárgyalásokat. Az olasz diplomáciai körök a következőket hangoztatják:

Franciaország hatalmas hibát követ el. Németországban tavasszal hatalomra kerül Hitler. Emiatt az orosz-német viszony el fog hidegülni. Ezt a pillanatot ki lehetne használni egy francia-német közeledésre és Oroszország izolálására. Ehelyett a francia külügyminisztérium Szovjetországot segítségével akarja a német népet izolálni

és igyekszik ebbe a játékba Lengyelországot és a kisantantot is magával ragadni. Ennek a nagy politikai hibának katasztrófális következményei lesznek ugy Franciaországra, mint szövetségeseire, mint egész Európára. A francia-orosz szövetség felújítása még nem is olyan régen a Németországgal való rivalizálás miatt már katasztrófába döntötte egyszer egész Európát.

Egyébként a „Curentul” azt írja, hogy Oroszország és Románia megbízottai valószínűleg január 6-ikán megke-

dik a közvetlen tárgyalásokat.

Romániát Sturdza rigai követ képviseli, míg Oroszországot Stomaniakov, a külügyi népbiztosság egyik magasrangú tisztviselője, aki tegnap már meg is érkezett Rigába. Az oroszok egyébként Lettországgal is tárgyalásokat folytatnak megnemtámadási szerződés kötésére. A „Dimineata” tudni véli, hogy a megnemtámadási szerződés teljesen az orosz-francia egyezményt veszi alapul, amely a szerződő államok területi státusquoját biztosítja a jelenlegi szuverenitás alapján. A kormány meg van győződve, hogy ez a formula is elegendő a jelenlegi határok biztosítására, ennek dacára Beszarábiára nézve külön precizitásokat fog követelni. Általában bíznak abban, hogy a tárgyalások eredményre fognak vezetni.

A külügyminiszter január 7-én utazik Varsóba és onnan is állandó kapcsolatban marad rigai megbízottunkkal.

Ghica tárgyalásairól állandóan tájékoztatja a volt külügyminisztereket, akiknek véleményét kikéri az egyes kérdésekre vonatkozólag. Egyébként a minisztert Varsóba elkíséri Stoicescu ezredes királyi adjutáns is, mint katonai szakértő, míg a genfi leszerelési konferencián Antonovici és Toma Dumitrescu tábornokok lesznek a román delegáció katonai tagjai.

Tegnap aláírták az orosz-lengyel megnemtámadási szerződést

Varsó, január 5. Tegnap a lengyel külügyminisztériumban aláírták az orosz-lengyel megnemtámadási és döntőbíráskodási egyezményt. Egyidejűleg ma a lett-orosz megnemtámadási szerződésre irányuló tárgyalások is megkezdődtek.

Helsinki-ben folynak a finn-orosz megnemtámadási szerződés kötésére vonatkozó megbeszélések a két kormány megbízottai között. Konstantinápolyi jelentés szerint pedig Tefik Rüzsdy bey török külügyminiszter legközelebb Moszkvába utazik, hogy közvetítsen a szovjet és Bulgária között a diplomáciai viszony helyreállítására érdekében.

A török külügyminiszter Moszkvából egyenesen Teheránba utazik ahol barátsági szerződést ír alá a perzsa kormánnyal, amelybe később valószínűleg bevonják Irakot és Afganisztánt is.

Rádió hangjai mellett gyilkoltak meg és raboltak ki egy bukaresti özvegyasszonyt és fogadott leányát

A bukaresti rendőrség nyomában van a gyilkosoknak

Bucuresti-Bukarest, január 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután borzalmas rablógyilkosság történt a fővárosban. A Calea Grivitei 223 sz. házban lakott egy Ita Constantinescu nevű 36 éves asszony fogadott leánykájával a 11 éves Alexandra Kovács-al. Az asszony jóbarátságban élt Serban nagyvágóval, akinek tulajdonát ez a ház ké-

pezte és részére fényes lakást rendezett be. Tegnap este 7 óra után Serban hazakereszt, de legnagyobb meglepetésére a kilincsét letörve találta, míg a lakásban a rádió szólt. Nagynehezen benyomta az ajtót és rémülten konstatalta, hogy az asszony kézzel a szőnyegen, míg a kislányt megfojtották és felakasztották az embertelen gyil-

kosok. A szomszédok előadták, hogy hallottak valami zajt, de miután a rádió szólt, azt hitték, hogy táncolnak a lakásban. Egy másik szomszéd három egyént látott a lakásból kilépőn. A rendőrség nagy apparátussal megkezdte a nyomozást és egy cselédlányt már le is tartóztatott.

Borzalmas hóviharak pusztítanak a Regátban és Beszarábiában

Tizenkét óráig hanyodott a Dnyeszteren egy katonai bárka, amelyet a vihar eltépett a parttól

Bucuresti-Bukarest, január 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A régi királyság egész területén, de különösképpen Moldovában és Beszarábiában borzalmas hóviharak pusztítanak, amelyek újabb emberáldozatokat követeltek. Jasi külvárosában több nyomortanya fedelét letépte a hóvihar. Egész házsorokat annyira belepelt a hó, hogy a lakók képtelenek kimozdulni az uccára. A belvárosban egy méteres hó fedte az uccákat. A közlekedés teljesen megállott. Sem villamosok, sem autók nem közlekedhetnek s a gyalogosok is csak nagy nehézséggel tudtak átverekedni a hótömegeken. A megyében kétnégy méteres hó fedi az országutakat. A közlekedés szünetel. Corlest faluban egy

Maria Aron nevű asszony háza az éjszaka folyamán teljesen eltűnt a hó alatt. Az asszony szerencsére megérezte a veszedelmet és szomszédjánál keresett idejében menedéket. John Jonescu, Marin Georgian és Vasile Apescarie Tomesti községbeli parasztok az est folyamán egy szomszédos községbe indultak, de nyomuk veszett. Valószínű, hogy megfagytak az uton és befedte őket a hó, Campian közelében holtan találták meg a hóban Voicu Mandian tizenhétéves fiatalémbert. Kiderült, hogy az éjszaka folyamán részeg állapotban a hóba esett, hol megfagyott. Kísenev, január 5. Tegnap délután hat órakor az irtózatoss erejű hóvihar elszakította a partról a határhozrendnek azt

a bárkáját, amellyel a Dnyeszteren elváltak a román határhoz. Turcoianu őrmester egy másik bárkával, amelyen hat tengerész is helyet foglalt, az elszakított bárka után vetette magát, hogy visszahozza a partra. A vihar egészen a szovjet part közeléig sodorta a bárkát. Közel tizenkét órai irtózatoss küzdelem után csak ma reggel, a vihar lecsendesedése után sikerült a két bárkának visszajutnia a román parthoz. Az őrmestert és a hat tengerészt súlyos állapotban kórházba szállították. Valamennyiüknek megfagyott kezük-lábuk.

— A magyarság nem törvényes kisebbség Pozsonyban? Prágából jelentik: A Narodni Politika szerint Pozsonyban a magyarság létszáma nem éri el az összlakosság 20 százalékát, tehát a magyarság nem törvényes kisebbség Pozsonyban s így nem számíthat nyelvi jogainak respektálására a városi igazgatásban. A megerősítésre szoruló hír alaposága esetén Pozsony uccáiról el fognak tűnni a magyarnyelvű uccafeliratok.

1 öl I. bükkhasáb tűzifa (szurduki) házhoz szállítva Le1 1.000
CALCIT R.-T.-nál. Telefon: 11-06. Rendelések felvétele: Cal. Victoriei 45 és Reg. Ferdinand 12. (Hercules) Siroda Gáril 23. Csuzdával szemben

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Erdeklődő, Szilágyosmilyó. Az információ nem egészen felel meg a valóságnak. A kérdésben az egyenes adók egységesítéséről és a globális adó létesítéséről szóló törvény intézkedik, amelynek 61. szakasza (2. paragrafus) a következőket mondja: „A globális jövedelemből levonásba kerülnek a jelszám, kirográf, vagy privilégizált kölcsönök után fizetett kamatok, amennyiben ezeket már az egyenes adónál le nem vonták volna.” Gyakorlatilag ezt az intézkedést a következő példa illusztrálhatja: Önnek X. bankkal szemben 1000 lejes váltótartozása áll fenn, amely után 1931-ben 140 lej kamatot fizetett. Az irás alapján, amelyben a bank elismeri, hogy ön kamat fejében 140 lejt befizetett, ezt az összeget a globális adó alá eső jövedelemből levonásba helyezik. Tehát nem az adóból vonják le a kamatozatot, hanem annyival kisebb összeg után adóztatják meg.

L. B. Ludus. Véleményünk szerint leghelyesebben teszi, ha kérdéseivel a párizsi zsidó intézményekhez fordul és erre a legmegfelelőbbnek a következő címet ajánljuk: 45 Rue le Bruyere Párizs 9. Alliance Israélite Universelle.

Nagyvárad. Tudomásunk szerint jelenleg nincs Kolozsváron pályaválasztási tanácsadó-iroda és legnagyobb sajnálatunkra kérésnek nem tudunk teljes mértékben eleget tenni. Már évvel ezelőtt a kolozsvári zsidó Árvagondozó keretében működött egy ilyen iroda, mely azonban megszűnt. Ajánlatosnak tartjuk, hogy forduljon egy megbízható, tudományosan képzett, modern orvos-pszichológushoz.

V. S. Margitta. Kérdéseit levélben fogjuk megválaszolni.

Régi előfizető. A volt postatakarékpénztár likvidálási munkálatai most vannak folyamatban. Az akták a közeli napokban kerülnek fel Bukarestbe, a posta vezérigazgatóságához és majd egy román magyar vegyesbizottság döntése értelmében fognak határozni a betétek fizetése ügyében. A karácsonyi ünnepek alatt a törvény értelmében a posta ki kell kézbesítse a csomagokat. Kolozsváron ez így is történt és a beérkezett csomagokat maradék nélkül kikézbesítették, vagy avizálták. Külföldi sorsjátékra vonatkozólag sajnos nem áll módunkban információkat adni.

Z. M. Sighet. A Palesztina-hivatal semmilyen törvényen kívüli kivándorláshoz nem nyújthat segítséget. A turistáknak a vízumozásnál 50 fontot kell felmutatniuk, személyenként. Turistáknak is rendelkezniük kell a belügyminisztérium által kiállított és Palesztinába szóló utlevéllel. Az 50 font felmutatása vonatkozik a kereskedőkre, illetve üzleti utasokra is. Ha harmadosztályon teszik meg az utat, úgy Konstancától egészen Palesztináig az összköltségek 10 ezer lejt tesznek ki. A tel-avivi mintavásárral kapcsolatos kombináció ügyében forduljanak a Zs. N. Sz. Kolozsvári helyi csoportjához (Cluj, Str. Avram Iancu 18). A turistáknak az 50 font felmutatásán kívül kötelezvényt kell aláírniuk, hogy nem maradnak Palesztinában és ezt a Palesztina-hivatalnak is garantálnia kell. Egyébként ajánlatosnak tartjuk, ha érintkezésbe lépnek közvetlenül palesztinai testvér szervezetekkel, mert az önkéntes által tervezett bevándorlások napirenden vannak és azoknak módosításairól ők tudják megadni a legprecízebb információkat és utasításokat.

A palesztinai kirándulásra vonatkozó kérdésekre legközelebbi rovatunkban fogunk válaszolni, a kirándulás ügyében a közeli napokban megtartandó tárgyalások értelmében.

R. R. F. Oradea. Állampolgársági ügyét csak honosítás útján rendezheti, vagy várja meg az új állampolgársági törvényt.

K. S. Sighet. 1. Levelét megmutattuk a kolozsvári klinika egyik szakorvosának, aki azonban nem tartja célszerűnek az intézeti kezelést. Hívja fel kezelőorvosa figyelmét az Orvosi Szemle decemberi számára, amelyben kimerítő szakismertetést talál az új gyógyszerekről, amelyekkel sikeresen próbálkoztak eddig is és azok az Ön rokonánál is hathatósaknak bizonyulhatnak. 2. Az állampolgársági kérelmét illetően a jogügyi tanácsadó azt a választ adta, hogy csak honosítás útján tudja azt ma elnyerni, vagy pedig várja meg az új állampolgársági törvényt.

Kisjenői előfizető. Gulácsi Irén Kolozsváron színrekerült darabjának címe: A valuta.

Erdélyi zsidó. Kiadóhivatalunkhoz intézett soraira válaszolva értesítjük, hogy előfizetési ügye rendben van. — Sorsjegyét még nem huzzák ki, de sor kerülhet rá január 12-én, amikor az utolsó húzások lesznek.

G. H. Oradea. A Magyar Jelzalog Hitel bank ma is fennáll. Levelében említett sorsjegyek azonban legfeljebb két-három lej értékkel bírnak. A bank címe: Magyar Jelzalog Hitelbank, Budapest. Közlebbi cím fölösleges.

H. Zs. Halmi. A vámhivataltól a következő információt kaptuk: Fűzött, vagy kartonfedelű, idegennyelvű könyvek vámmentesek. Vásznonkötésű könyvekért különként három lej, bőrkötésű könyvekért ki-címét is.

lónként tíz lej. Csupa illusztrációból álló könyvek vámjá különként 150 lej. Ehhez hozzájárul a bélyegilleték, amely szállítmányonként körülbelül 80 lejt tesz ki.

Választ várok. Levelét átadtuk egy szakorvosnak és a választ, kérése értelmében, levélben fogja megkapni.

Gyógyulás. Kéz- és lábfájások legbiztosabb és legelőnyösebb gyógyítása a Röntgen-sugarakkal való kezelés. Természetesen kizárólag Röntgen-szakorvos vezetheti ezt jó eredménnyel és teljesen veszélytelenül.

Hü olvasó. Ez alkalommal kivételesen közöljük Önnek válaszukat, hogy sorsjegyét még nem huzzák ki, de felhívjuk a figyelmét arra, hogy csak úgy válaszolhatunk a különböző kérdésekre, ha a jelölés mellett megjelöli a kérdező nevét és

KÖZGAZDASÁG

9 millárdos rövidlejáratú kölcsönt vesz fel Románia, hogy kifizethesse a tisztviselőket és szállítókat

Bucuresti-Bukarest, január 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Adevurul párizsi tudósítójának jelentése szerint Dinu Cezianu, Románia párizsi követe, már hetek óta tárgyal vezet francia pénzügyi körökkel egy 500 millió frankos kölcsön felvétele érdekében. Dinu Cezianu az előkészítő megbeszéléseket folytatta le, érdemben Argetoianu pénzügyminiszter fog tárgyalni, aki január 11-én érkezik a francia fővárosba. Az ötszázmillió frankos kölcsönt, amely körülbelül 3 milliárd 300 millió lejnek felel meg, rövidlejáratú hitel formájában venné fel Románia s a pénz azt a célt szolgálná, hogy fedezzék vele a kincstár pillanatnyi igényeit.

A stabilizációs törvény értelmében a kincstár számára egy ugynevezett forgótőke alapot (fond de roulement) létesítettek, azzal a céllal, hogy ebből az alaptól az állam a folyó kiadásokat fedezhesse. A forgótőke alapra az állam minden évben felvehet a Banca Nationalától egy-kétszázmillió lejig terjedő kölcsönt, azzal a feltétellel, hogy a pénz az év végéig visszafizetendő. Popovici Mihály, az akkori pénzügyminiszter azt kérte a francia bankároktól, hogy engedélyezzenek egy 4 milliárd lejes forgótőke-alapot, ezek azonban csak kétszázmillióhoz járultak hozzá. 1929-ben és 1930-ban az állam nagy nehézségek árán visszafizette a kétszázmilliót, 1931-ben azonban már

február közepén elfogyott a két milliárd és az állam bevételeiből nem lehetett felhozni annyit, amennyi a kétmilliárd visszafizetéséhez szükséges lett volna. Hogy a stabilizációs törvénynek mégis eleget tegyenek, egy kis költségvetési csaláshoz folyamodott a kormány, hétésszázmillió lejt befizetett a Banca Nationalához, a fennmaradó egymilliárd 300 millió pedig úgy szerepelt, mintha december 31-én befizette és január elsején a következő évre már fel is vette volna a kormány.

A hárommilliárd 300 millió lejes rövid lejáratú francia hitel egyedül azért szükséges, hogy az állam pillanatnyi kötelezettségeinek eleget tudjon tenni. A kapott pénzen ujjaépítik a forgótőke-alapot, kifizetik a hátralekötött tisztviselői fizetéseket egy részét legalább és lehetővé teszik, hogy az állam szekere, ha rövid ideig is, de tovább döcögjön.

Az „Ordinea” ezzel a kölcsönhittel kapcsolatban tudni véli, hogy a pénzügyminiszter a dohánjyövedék jövedelmeinek garanciáját ajánlja fel a francia kölcsönért. Ugyancsak az Ordinea hirt ad arról, hogy Vasilescu Valjean képviselő, aki egyúttal a bukaresti ügyvédi kamara dékánja is külföldre utazott Argetoianu hívására. Valjean Párizsban fog találkozni a pénzügyminiszterrel, akinek nyilván jogi tanácsra van szüksége a kötéendő szerződés megkötésénél.

TŐZSDE

Kolozsvár, január 5. Márka 40.50, holland forint 68.50, dollár 167, font 615, fr. frank 670; líra 880, cseh korona 5.03, pengő 21, dinár 3, sv. frank 33.15, zloty 19.50, belga frank 24.

Bukarest. Fr. Frank 6.39, font 585, dollár 168.35, belga fr. 23.42, líra 8.60 sv. frank 32.90, cseh korona 4.99, márka 40.05, holland forint 67.60.

Zürich: Márka 121.60, holland forint 205.40, dollár 512.37, font 07.42, fr. frank 20.10, líra 25.95, cseh korona 15.17 és fél, pengő 90.02 és fél, dinár 9.10, lej 3.07.

A Kereskedelmi és Iparkamara tudomása hozza azoknak, akiket a mai kritikus időkben a közgazdasági kérdések érdekelnek, hogy dr. Hoffmann Walter ur, a freiburgi bányaakadémia tanára és államgazdaságtanának a tanára a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara rendezésében, a kamara disztermében (C. Marechalul Foch No. 51. sz., II. em.) két fontos közgazdasági előadást fog tartani és pedig: 1. 1932 január 10-én este 7 órakor: Szociális felelősség vagy szociális politika címmel. 2. 1932 január 11-én este 7 órakor: Európai gondolatok az új évről címmel. Az előadásokra belépés díjtalan. A Kereskedelmi és Iparkamara elnöksége.

A válság megoldásának egy formája: infláció és külföldi kölcsön nélkül

Irta: Weisz Izrael (Sighet)

Egy idő óta, hogy a válság egyre akutabb formákat ölt, minden gondolkodó ember törli a fejét a megoldásokon és keresi a válságból kivezető utat. Kávéházi Konradok vagyunk mindannyian és valamennyiünknek a zsebében van egy-egy Kolombusz-tojása.

Az itt következő sorokban nyers vázlatát adom egy tervnek, mely a fenti célt óhajtja szolgálni. A kiindulópont abból az elgondolásból ered, hogy a válságot a fizetési eszközök gyarapításával lehet megoldani: s pedig: infláció és külföldi kölcsön nélkül. Tehát:

1. Az állam ugynevezett letéti-jegyeket bocsát ki egymilliárd aranylej értékben, ami kb. 200 millió dollárnak felel meg, 1, 10, 50, 100 s 1000 címletben. Belföldön ezen címleteket mindenki köteles elfogadni teljes névértékben.

2. Minden román állampolgár, kinek produktív ingatlanjai vannak, u. m. városi bérházak, birtokok, stb. (gyarak és erdők kivételével) az ingatlanának pontosan megállapított értékéből 25 százalékos 3 évre szóló, amortizációs kölcsönt kap. Ez a kölcsön, mely az ingatlan érték maximum 25 százalékát teheti ki, fenti letéti-jegyekben lesz kifizetve. A visszafizetés 30 évi, egyenlő, 5 százalékos részlet. A visszafizetett címletek minden évben megsemmisítenek, úgy hogy 20 év leforgása alatt visszakerül-

Heves, kibírhatatlan, gyakran ismétlődő és szinte bódító fejfájás is 10 perc alatt megszűnik az ALGOCRATINE mindig biztos hatása alatt. Egyenesen csodálatos a szer hatása menstruációs fájdalomra is. — Menjen be bármelyik gyógyszerárba vagy drogériába és kérjen egy doboz ALGOCRATINE-t. Vegyen be egy ostyát kevés vízzel, nézzen az órára és állapítsa meg, hogy milyen gyorsan következik be a hatás.

ALGOCRATINE pompásan hat fej-, ideg-, fog-, menstruációs stb. fájdalmak, rheuma, ischiás, grippe stb. esetén. Hatása gyors és biztos; a szívre egyáltalán nem hat károsan. Tegyen próbát egy ostyával akkor is, ha lehagolt és elfáradt nagy fejfájdalmától, vagy sok munkától. Azonnal megkönnyebbülést fog érezni. A készítmény tökéletesen ártalmatlan, a szervezetet nem szokja meg.

ALGOCRATINE minden gyógyszerárban, drogériában eredeti 8, 3, illetve 1 ostyát tartalmazó csomagolásban kapható.

nek az emissziós intézethez és megszűnik a forgalomban létezni. Az 5 százalékos részlet nemfizetése esetén minden pereskedés nélkül az ingatlan jövedelemből lesz lefoglalva.

3. Kölcsön-kibocsátás esetén az első részlet levonandó. Egy olyan ingatlan, amely már meg van terhelve, fenti letéti címletekkel ki lesz fizetve, úgy hogy az emissziós-intézet mindig első helyen kebelezve.

Ez az elgondolásom nagyjában. Az állam megtalálja a maga számítását, mert az utolsó tíz évben a kibocsátott összeg 50 százalékát keresi meg. A fizetési eszközök gyarapítása fellendülést hoz a gazdasági élet minden terén és az új építkezések révén nagyrésztben megoldhatja a Ma legkomolyabb problémáját: a munkanélküliséget. Ezen az alapon lehet konvertálni a paraszt-adósságokat is. S ami a legfontosabb: külföld számára a lej stabil marad.

Elmarad a Sfatul választmányi ülése. A Kereskedő Tanács elnöksége közli, hogy a vizkereszt napjára d. u. 6 órára összehívott választmányi ülést, közbejött akadályok miatt, a jövő hétre halasztotta. Az ülés napját külön meghívóval fogja közölni az elnökség.

Két csoda LEPAGE-nál

1. Teljes irodafel-szerelés 198 lei

1 nagy íróasztali mappa itatóssal, 1 üveg Müller antracén-tinta (félliteres), 1 itatódeszka, 1 üvegtintatartó, 2 csiszolt hamutálka, 1 doboz I-a alumíniumtoll (100 drb), 1 tollszár, 1 mappa levélpapír (10 papír, 10 boríték), 1 óriási, 200 lapos, pepita átirókönyv, 1 csomag oktáv átitópapír (500 drb.), 6 drb Staedtler írón, összesen 135 drb 198 lej.

2. Mindenki 198 lei

1 I-a töltőtoll valódi 14 kar. aranyhegygyel, 1 mappa levélpapír (10 papír 10 boríték), 1 pepita notesz, 1 I-a fémcsavar írón 6 rezervabetéttel, 1 I-a kék, vörös Faber-Kosmos copir írón, 1 Speck-radír, összesen 25 drb 198 lej. Vidékre utánvét mellett küldi, nem-tetszőt visszavesz.

LEPAGE könyvk. Kvár

Kérje a név- és születésnapj csodacsomagot és az olcsó könyvek jegyzékét Lepage-tól.

A perzsi Teherán

Teherán, júniusában egy sz napokban trahébörtönözés kivégeztették a perzsi zsidó vezetőit. Chaim részt vett amelynek célja volt eltegye közöttük azonban a vád Chaim alapozott lenne hogy

Chaim fia nak és a és érdekei bátor és nak

miután szem perzsa hatósá

Harmencöt tönöztek és évét töltötte Irák közelébe született. F

Israelit isk alatt a perzsi jában dolgozó patok elhagy ment és a z feltűnt gerin alkuvást ne

Energikus al iskolák, a zsi bizottságok r és egyik veze vezeteknek is

telmében a 6 zsiái zsidósá giumot alkot a parlament

dása után, ak a zsidó érdeke Smüel Cha zsidóság kép

1926 május sítások cím do képviselő badlábra h ismét bebör egészen a tartották, többiben is rahelye

A második r a teheráni r hogy a kezé rint Chaim. esküvési akció hogy a perzsi lamint magas főtisztviselőke rendőrség sze nően meg volt készítve, hogy lezik, kom volna belőle.

A hivatalos zsiái zsidó vez mal kapcsolata tek meg hang szvenvedélyes teljes eréllye

Jan Haggó

New

A perzsiai zsidóság vezérének tragikus mártiruma Teheranban kivégezték Jecheskel Chaimot, a perzsiai zsidóság parlamenti képviselőjét

A rendőrség azzal vádolta, hogy összeesküvést szőtt a Sah ellen. A valóságban azért kellett Chaimnak meghalni, mert bátran tiltakozott a perzsiai zsidók elnyomatása ellen

Teherán, január 5. Perzsia fővárosában egy szomorú zsidó sors nyert a napokban tragikus beteljesülést. Öt évi bebörtönözés után a perzsa hatóságok kivégeztették Smüel Jecheskel Chaimot a perzsiai zsidóság parlamenti képviselőjét. Chaimot azzal gyanúsították, hogy részt vett egy összeesküvésben, amelynek célja az volt, hogy a perzsa saht eltegyék láb alól. Perzsia zsidói közül azonban senki sem hiszi, hogy ez a vád Chaim ellen a legkevésbé is meg alapozott lenne. Sokkal inkább hiszik, hogy

Chaim fiatal temperamentumának és a perzsiai zsidóság jogai és érdekei védelmében tanúsított bátor és öntudatos magatartásának esett áldozatul,

miután személye kényelmetlen volt a perzsa hatóságoknak.

Harmencöt éves volt, amidőn bebörtönöztek és éppen negyvenedik életévét töltötte be, amikor kivégezték. Irák közelében, Kermansah községben született. Fiatal korában az Alliance Izraelit iskoláit látogatta. A háború alatt a perzsiai angol képviselet irodájában dolgozott. Amikor az angol csapatok elhagyták Angliát, Teheránba ment és a zsidó közéletben rövidesen feltűnt gerinces magatartásával, megalkuvást nem ismerő egyéniségével. Energikus akciót vezetett be a zsidó iskolák, a zsidó hitközségek és a segélybizottságok megszervezése érdekében és egyik vezetője volt a cionista szervezeteknek is. A perzsa alkotmány értelmében a 60.000 lelket számláló perzsiai zsidóság külön választási kollégiumot alkot és egyetlen képviselőt küld a parlamentbe. Dr Longhmann lemondása után, aki teljesen csődöt mondott a zsidó érdekek parlamenti védelmében Smüel Chaimot választották meg a zsidóság képviselőjéül.

1926 májusában különböző gyanúsítások címén letartóztatták a zsidó képviselőt. Röviddel ezután szabadlábra helyezték, de októberben ismét bebörtönözték és ettől kezdve egészen a kivégzés napjáig fogva tartották, bár a cionista szervezet több ízben is intervenált szabadlábra helyezésére érdekében.

A második letartóztatás alkalmával a teheráni rendőrség azt állította, hogy a kezében levő bizonyítékok szerint Chaim belekeveredett egy összeesküvés akcióba, amelynek célja az volt, hogy a perzsa saht, a trónörökös, valamint magasrangú katonatiszteteket és főtisztviselőket eltegyenek láb alól. A rendőrség szerint az összeesküvés kitérően meg volt szervezve és ugye elő volt készítve, hogy ha idejében le nem lepkezik, komoly bajok származhattak volna belőle.

A hivatalos vádakkal szemben a perzsiai zsidó vezetőszemélyek, akik Chaimmal kapcsolatban állottak, nem szüneteltek meg hangoztatni, hogy bár Chaim szenvedélyes politikus volt és mindig teljes eréllyel és bátorsággal szállott

sikra a zsidó érdekekért, soha semmilyen dolga nem volt valamilyen politikai összeesküvéssel. Ezek a vezetők nyilant is hangoztatták, hogy az egész összeesküvés nem egyéb, mint otromba inszenálás. A kormány el akarja tenni láb alól Chaimot, mert ez tulságosan töretlen és tántoríthatatlan magatartást tanúsított a zsidó érdekek védelmében.

Röviddel Chaim letartóztatása után az a hír terjedt el, hogy a zsidó képviselőt kivégezték. A hír akkor nem bizonyult valósnak. A londoni cionista exekutive nagy erőfeszítéseket tett Chaim szabadlábra helyezése érdekében és a

Mapra:er!

A CORSO MOZGÓBAN

Ma premier!

Nagy Kató

Feleségem a szélhámos

teheráni angol konzulátus utján azt a javaslatot terjesztette a perzsa kormány elé, engedjék meg, hogy Chaim Palesztinába kivándorolhasson. De a fáradozások nem jártak eredménnyel. Ezzel szemben a tárgyalások során kiderült az, hogy miért is kellett Chaimnak szenvedni.

A zsidó képviselő levelet intézett a Népszövetséghez, amelyben, mint a perzsiai zsidóság parlamenti képviselője, keserűen panaszkodott a perzsa hatóságoknak a zsidókkal szemben tanúsított magatartása ellen.

A Népszövetség a levél alapján megkeresést intézett a perzsa kormányhoz, mire a Sah magához hívatta a zsidó

képviselőt és felhívta, hogy jelentse ki a Népszövetség előtt, hogy a zsidókkal szembeni bánásmód terén ismét rend van Perzsiában. Chaim kijelentette, hogy szívesen megírja a kért levelet, ha a Sah a következő feltételeket teljesíti: Mindenekelőtt is bocsássá el az antiszemita teheráni rendőrprefektust, másodsor csakugyan vessen véget a perzsiai zsidóüldözéseknek. A Saht módfelett feldühösítették ezek a követelések, annál is inkább, minthogy a rendőrprefektus, akinek elbocsátását kérte a zsidó képviselő, közeli rokona is. Chaimot azonnal letartóztatták és a Sah eleni összeesküvés címén halálra ítélték. Öt év borzalmas szenvedése után a perzsa kormány most végre is hajtotta az ítéletet.

Napról-napra sulyosabbá válik a helyzet Indiában

Egyre-másra tartóztatják le a nacionalista kongresszus egymás örökébe lépő vezetőit. Calcuttában és Allahabadban ismét vér folyt. A hatóságok azonnali megtorlással felelnek minden megmozdulásra

London, január 4. Az indiai helyzet napról-napra sulyosabbá válik. Allahabadban és Calcuttában az ellenálló hinduk és a karhatalom összeütközésénél négy ember életét vesztette s több mint százan sulyosan megsebesültek. A nacionalista kongresszus Patel nyoma lépett elnökét, Parasadhot letartóztatták. Az új elnök Ansarhi lett, kinek örízetbevétele szintén várható. Neppal határvidékén, az északnyugati tartományban, a Gangeszmenti Cawnpurban és a közlelő Lucknowban 17 hindu

nacionalista vezetőt tartóztattak le. Bombayban tömegfelvonulást rendeztek a hinduk vezetői bebörtönzése elleni tiltakozásul. A karhatalom ezuttal nem avatkozott be és így a tüntetés vértelenül folyt le.

A nacionalista kongresszus vidéki szervezeteit a kormány intézkedései következtében feloszlatták.

A hatóságok azonnali megtorlással felelnek minden forradalmi jellegű megmozdulásra.

A fenti eseményekből következtet-

ve, az indiai kormányzat el van határozva arra, hogy vaskézrel leveri a lázadás szellemét, de ugyanakkor az angol kormánnyal egyetértésben az alkotmányos kérdésben tovább keresi a megegyezés lehetőségét s csak azt kívánja a hindu politikusoktól, hogy ellenzékeskedő harcukban maradjanak meg a törvényesség korlátai között. Az indiai kormányzat nem fogja tűrni a külföldi áruk bojkottjára, adómegtagadásokra és polgári ellenállásra irányuló propagandát.

Nagystilű okirathamisítót és szélhámost tartóztattak le Nagyváradon

Farcu Gheorghe, a hadirokkantak és hadiözvegyek egyesületének elnöke összes okiratait hamisította. Elokeiő módon élt, de közben érettségi bi onyitványok hamisításával is foglalkozott

Oradea-Nagyvárad, január 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradai rendőrség a hadügyminisztérium hozzájárulásával tegnap feltűnő letartóztatást fogantatosított. Letartóztatta Farcu Gheorghet, a városban általánosan ismert nyugdíjas katonapap, aki évek óta mint a Hadirokkantak és Hadiözvegyek Egyesületének elnöke működik. Farcut többrendbeli okirathamisítás és család vádjával tartóztatták le, mert bebizonyult, hogy egyike a legveszedelmesebb szélhámosoknak, aki okirathamisításai révén nemcsak megélhetést, de kitűnő társadalmi pozíciót is ki tudott vívni magának Nagyváradon. Farcunak négy elemije van, de ennek ellenére mint tartalékos tiszt és mint hadirokkant szerepel. Bizonyítványa van arról, hogy hadirokkant és mert az egyesületi életben mindig tevékeny részt vett, megválasztották a hadirokkantak és hadiözvegyek egyesületének elnökévé.

Megválasztása óta állandóan tevékenykedett az egyesület érdekében. Elsősorlatyul szabadjegygyel gyakran utazott le Bukarestbe s ekkor mindig elegáns ábori-papi egyenruhát viselt. Letartóztatása után töredelmes vallomást tett a rendőrség bűnügyi osztályán. Kijelentette hogy a szatmármegyei Hirip községben született és csak négy elemije van. A 7-ik bécsi gyalogezrednél mint egyszerű baka, majd mint altiszt szolgált. Romániában azzal csinált karriert, hogy különböző katonai iratokat hamisított magának, hamis bélyegzővel és hamis aláírásokkal. Házkutatás során olyan tárgyakat találtak lakásán, melyből következtetni lehet, hogy hamisításait nem egyedül, hanem bűntársakkal követte el.

Kihallgatásakor beismerte, hogy több érettségi bizonyítványt is hamisított, de nem tudja, hogy kiknek adta el ezeket a bizonyítványokat.

A rendőrség a nyomozás során még néhány letartóztatásra számít, azok közül, akik Farcutól hamis érettségi bizonyítványt szereztek be.

Kommunisták zavarták meg Bisztricky cionista vezér Moszkva és Jeruzsálem című előadását

Bucuresti-Bukarest, január 5. Bisztricky, a cionista világszervezet egyik kiemelkedő alakja propaganda köruton van Romániában. Bukarestben nem régebben előadást tartott, Moszkva és Jeruzsálem címen és ebben azt fejtegette, hogy a zsidóságnak Jeruzsálem felé kell fordítania arcát, mert ami Oroszországban történik, az orosz nemzet kommunizmus. Az érdekes előadást a kommunisták megzavarták és a rendőrség állította helyre a rendet. Bisztricky tovább folytatta körutját, Baucuban azonban betiltották az előadást

azon a címen, hogy az tendenciózus és csak Singer képviselő intervenciójára engedték meg, hogy előadássorozatát megváltoztatott címmel és tárggyal tovább folytathassa.

— Halálózás. Nagyváradon kedden helyezték örök nyugalomra Kallós Jakabné, szül. Aron Herminát, akit a város zsidóságának őszinte részvéte kísért utolsó útjára. Az elhunyt a közismert nagyváradai Popper, Halász és Kálmán családokkal állt rokonságban.

Öt év óta áll fenn a csernovici

PALACE HOTEL

a legelőkelőbb szálló, 100 szoba, központi fűtés, hideg és meleg folyóvíz, telefon és fürdő minden szobában. 40 előkelő apartament. Elegáns hall, lift stb., stb. Az igazgatóság az ötéves jubileum alkalmából a szobaárakat újból leszállította. Azonkívül a fűtés díjmentes, a hotel-vendéglő új vezetés alatt áll, elsőrangú konyha, legolcsóbb árak. Egy luxusautó kisebb utazásra díjmentesen a vendégek rendelkezésére áll.

Január 9-én
Haggibbor Bál
a
New-Yorkban

SA
sain-
n lessz
gúgássa
ássa

krán ismétlő-
ás is 10 pere
RATINE min-
yenesen csodá-
uációs fájdalom-
melyik gyógy-
és kérjen egy
Vegyen be
ezzen az órára
ilyen gyorsan

san hat fej-
tb. fájdalmak
b. esetén. Ha-
vre egyáltalán
próbát egy os-
olt és elfáradt
sok munkától
fog érezni. A
ártalmatlan, a

n gyógyszer-
i 8, 3, illetve 1
golásban kap-

ez és megszün-
i. Az 5 száza-
esetén minden
lan jövedelem-

esetén az első
olyan inratlan,
ve, fenti letéti
e, úgy hogy az
első helyen ke-

agyjában. Az
ra számítását,
n a kibocsátott
si meg. A fizet-
a fellendülést
ten terén és az
gyrészen meg-
abb problémá-
Ezen az ala-
paraszt-adóssá-
tosabb: külföldi
ad.

sztmányi ülése.
nöksége közli,
a d. u. 6 órára
ülést, közbejött
hétre halasz-
lón meghívóval

oda
E-nál
Kvár
odafel-
98 lei

a itatással, 1
ta (félliteres),
ntartató, 2 es-
oz I-a alumini-
szár, 1 mappa
boríték), 1
átírókönyv, 1
r (500 drb.),
szesen 135 drb

k 198 lei
kar. aranyhegy
r (10 papír 10
esz, 1 I-a fém-
tétél, 1 I-a
s copir írón, 1
5 drb 198 lei
t küldi, nem-
vesz

könyvk.
Kvár
napi csodacso-
yvek jegyzékét

Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből —
IRTA: MICHAEL GOLD

— Herman, miért nem beszélsz velem soha? — kérdezte nyugodtan. — Tíz éve nem beszéltem velem.

— Nincs mit beszélni itt, a mondottam, — minden el van intézve.

— De te egy jó talmudista vagy — mondotta.

— Beszéljünk a talmudról.

— Nem, — mondottam — én rossz talmudista vagyok.

— Te jársz a színházba és nagyon sok darabot ismeresz, — mondotta Miriam.

— Beszéljünk a színpadokról és a versokról, Herman.

— Nem, — mondottam kegyetlenül — ilyen dolgokról nem beszélek náccal. A madarak a levegőben megvetik azt a férfit, aki gyöngé a nőkel szemben.

Ezt csak azért mondtam, hogy fájdalomt okozzak neki, de nekem is fájt.

A szomszéd szobában apám, Miriam apja, különböző rokonok és egy rabbi ültek. A házassági szerződésünket beszéltek meg.

Végül behívtak magukhoz. Előszámtam a hirtelen s egy pohár szilvapálinkát nyeltem le. Hirtelen elhatároztam, hogy nem nőülök meg.

A térdekem remegtek, amikor a szobába értem, ahol az asztalnál ültek, előttük a házassági szerződéssel.

A szívem hevesen dobogott. Nem tudtam, hogy kezdjem. Apám megszólalt:

— Herman, minden el van intézve, ird alá a szerződést.

Apám szemei közé néztem és mondtam:

— Nem, apám. Nem tudom aláírni.

Apám a meglepetéstől egész elsápadt.

— Hogyan, — mondotta. — Szegyenbe akarsz hozni, te goj, te keresztény?

— Apám, — mondottam — Miriam derek lány, szép lány, de nem akarom feleségül venni.

— Miért nem? — kiabált apám.

— Nem tudom, — mondottam.

Apám pofonvágott. Akkoriban erőteljes fickó voltam, megragadhattam és elverhettem volna, ha nem az apám.

De kiegyenesedtem és büszkén a szemébe néztem.

— Apám, én már nem vagyok gyerek. Azért amit tettél, elhagylak. Amerikába megyek megismerlni a szerencsém.

— Az uccán fogsz éhenhalni! — mondotta apám. — A disznókkal fogsz egy sorba enni. Menj, a nevedet a zsidók közt Romániában bepiszkoltad. Megszegted azt a szót, amit anyád Miriam anyjának adott, mielőtt születél. Menj, hitetlen és edd Amerikában a gond és a gyalázat kenyere. Nem vagyok többé az apád.

Az eljegyzési társaságot ott hagytam. Cselekedetem a falunkban rettenetes skandalumot okozott. Miriam megbetegedett. Apám is megbetegedett és egy évre rá meghalt. S mindenkinek az volt az érzése, hogy ostobasággal és büszkeséggel én voltam az oka a halálának.

Amikor elutaztam Amerikába, mindenki megismételte apám szavait: Amerikában a gond és a gyalázat kenyere ési majd és sohasem csinálja meg a szerencsésjét.

Sam Kravitz, az a tolvaj

— Miért határozott el magam arra, hogy Amerikába menjek? — kérdezte apám magamagától komoly hangon, miközben a sötétben bajuszát sodorta:

— Megmondom nektek miért: — mert irigy voltam a bácsikámra, arra a piszkos tolvajra, arra a Sam Kravitzra, hogy a ragya verje ki a pófáját.

— Az egész idő alatt, mialatt családomra szegyet hoztam, Sam Amerikában ült és sok pénzt keresett. Levelek jöttek tőle és az egész faluban olvasták. Két rövid év alatt Sam saját nadrágtartó készítésre berendezett gyárat alapított. Elküldte a fényképét. Mindenki megcsodálta. A mi Sámunk már nem járt szörmesapokban, hosszú zsidó kaffában és paraszteszizmában. Nem! Szép városi ruhája volt, fehér gallérral, mint valami doktornak, bolti cipője és szép kerek, kemény kalapja.

— Egyszerre zsirosnak és gazdagnak látszott ez a rongyos suszterivadék! Én mondom nektek, hogy a májam éggett az irigységtől, ha apámat és anyámat Sam bácsit hallottam dicsérni. Tudtam, hogy minden tekintetben ügyesebb

— Herman, miért nem beszélsz velem soha? — kérdezte nyugodtan. — Tíz éve nem beszéltem velem.

— Nincs mit beszélni itt, a mondottam, — minden el van intézve.

— De te egy jó talmudista vagy — mondotta.

— Beszéljünk a talmudról.

— Nem, — mondottam — én rossz talmudista vagyok.

— Te jársz a színházba és nagyon sok darabot ismeresz, — mondotta Miriam.

— Beszéljünk a színpadokról és a versokról, Herman.

— Nem, — mondottam kegyetlenül — ilyen dolgokról nem beszélek náccal. A madarak a levegőben megvetik azt a férfit, aki gyöngé a nőkel szemben.

Ezt csak azért mondtam, hogy fájdalomt okozzak neki, de nekem is fájt.

A szomszéd szobában apám, Miriam apja, különböző rokonok és egy rabbi ültek. A házassági szerződésünket beszéltek meg.

Végül behívtak magukhoz. Előszámtam a hirtelen s egy pohár szilvapálinkát nyeltem le. Hirtelen elhatároztam, hogy nem nőülök meg.

A térdekem remegtek, amikor a szobába értem, ahol az asztalnál ültek, előttük a házassági szerződéssel.

A szívem hevesen dobogott. Nem tudtam, hogy kezdjem. Apám megszólalt:

— Herman, minden el van intézve, ird alá a szerződést.

Apám szemei közé néztem és mondtam:

— Nem, apám. Nem tudom aláírni.

Apám a meglepetéstől egész elsápadt.

— Hogyan, — mondotta. — Szegyenbe akarsz hozni, te goj, te keresztény?

— Apám, — mondottam — Miriam derek lány, szép lány, de nem akarom feleségül venni.

— Miért nem? — kiabált apám.

— Nem tudom, — mondottam.

Apám pofonvágott. Akkoriban erőteljes fickó voltam, megragadhattam és elverhettem volna, ha nem az apám.

De kiegyenesedtem és büszkén a szemébe néztem.

— Apám, én már nem vagyok gyerek. Azért amit tettél, elhagylak. Amerikába megyek megismerlni a szerencsém.

— Az uccán fogsz éhenhalni! — mondotta apám. — A disznókkal fogsz egy sorba enni. Menj, a nevedet a zsidók közt Romániában bepiszkoltad. Megszegted azt a szót, amit anyád Miriam anyjának adott, mielőtt születél. Menj, hitetlen és edd Amerikában a gond és a gyalázat kenyere. Nem vagyok többé az apád.

Az eljegyzési társaságot ott hagytam. Cselekedetem a falunkban rettenetes skandalumot okozott. Miriam megbetegedett. Apám is megbetegedett és egy évre rá meghalt. S mindenkinek az volt az érzése, hogy ostobasággal és büszkeséggel én voltam az oka a halálának.

Amikor elutaztam Amerikába, mindenki megismételte apám szavait: Amerikában a gond és a gyalázat kenyere ési majd és sohasem csinálja meg a szerencsésjét.

Sam Kravitz, az a tolvaj

— Miért határozott el magam arra, hogy Amerikába menjek? — kérdezte apám magamagától komoly hangon, miközben a sötétben bajuszát sodorta:

— Megmondom nektek miért: — mert irigy voltam a bácsikámra, arra a piszkos tolvajra, arra a Sam Kravitzra, hogy a ragya verje ki a pófáját.

— Az egész idő alatt, mialatt családomra szegyet hoztam, Sam Amerikában ült és sok pénzt keresett. Levelek jöttek tőle és az egész faluban olvasták. Két rövid év alatt Sam saját nadrágtartó készítésre berendezett gyárat alapított. Elküldte a fényképét. Mindenki megcsodálta. A mi Sámunk már nem járt szörmesapokban, hosszú zsidó kaffában és paraszteszizmában. Nem! Szép városi ruhája volt, fehér gallérral, mint valami doktornak, bolti cipője és szép kerek, kemény kalapja.

— Egyszerre zsirosnak és gazdagnak látszott ez a rongyos suszterivadék! Én mondom nektek, hogy a májam éggett az irigységtől, ha apámat és anyámat Sam bácsit hallottam dicsérni. Tudtam, hogy minden tekintetben ügyesebb

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A cluji Román Opera műsora:

Szerda, január 6: Cigánybáró.
Csütörtök, január 7: (délután) Traviata.
Péntek, január 8: Tosca.
Vasárnap, január 10: (délután) Cigánybáró.

SELECT-MOZGÓ műsora

Szerda 3, 5, 7 és 9 órák: Nebántsvirág, szenzációs filmoperett Meilhac és Milaud hasonlóvű vígjátéka nyomán, főszerepekben Anny Ondra, Georg Alexander, Oscar Karlweiss, Hans Junkermann. Két órai szenzációs mulatság. Műsoron kívül hangos híradó és Micki Maus.

Csütörtök 3, 5, 7, 9 órák: Nebántsvirág
Péntek 3, 5, 7 és 9 órák: Nebántsvirág.
Szombat 3, 5, 7, 9 órák: Nebántsvirág.
Vasárnap 3, 5, 7, 9 órák: Nebántsvirág.

CORSO-MOZGÓ műsora

Szerda 3, 5, 7 és 9 órák: Feleségem a szélhámos, pazar kiállítású filmregény. Főszerepben Nagy Kató és Heinz Ruhmann.

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órák: Feleségem a szélhámos.
Péntek 3, 5, 7 és 9 órák: Feleségem a szélhámos.
Szombat 3, 5, 7 és 9 órák: Feleségem a szélhámos.
Szombat 3, 5, 7 és 9 órák: Feleségem a szélhámos.

IRANIA-MOZGÓ műsora

Szerda 3, 5, 7 és 9 órák: Általános közkívánatra még vetíti Malec, mint Casanova szenzációs német párbeszédű hangos vígjátékot, főszerepben Buster Keaton (Malec). Műsoron kívül a legújabb Stan és Bran vígjátéka.

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órák: Malec, mint Casanova.
Péntek 3, 5, 7 és 9 órák: Malec, mint Casanova.
Szombat 3, 5, 7, 9 órák: Malec, mint Casanova.
Vasárnap 3, 5, 7, 9 órák: Malec, mint Casanova.

Szinkór-Mozgó műsora

Szerdán d. e. 11 órák matiné: Bureszk műsor. Helyárak: minden helyjegy csak 10 lej.
Szerdán 3, 5, 7 és este 9 órák premier: Ufa-atrakció. Gyilkosság a Studióban.

Az ember azonban nem gondolt arra, hogy hálából a szamar fejét simogassa, vagy jó falatokat adjon neki. Nem! Az ember nagyon dühös lett. Vett egy botot és elpálolta a esodálkozó szamarat és kikergette a házból. A tanulsága ennek a történetnek, ne irigyelj másokat a szerencsésükért.

Nem vesztettem el a kedvem, gyerekek. Egy nap nagyon sok pénzt keresek. Már nem vagyok zöld ifju, hanem komoly házasember. Akkoriban azonban még zöld és ostoba voltam s jöllehet Romániát nagy tervekkel a fejemben hagytam el, szívemben egy balga hang ezt sugta: „Amerika a gyönyörűség hazája.” A fejem tele volt azokkal a mesékkel, amiket a faluban szájról-szájra adtak Amerikáról. Amerikában — úgy véltük — hogy az emberek a fű alá ásnak és mindenütt aranyat találnak. Amerikában a legszegényebb rongyszedő jobban él, mint egy román milliomos, Amerikában az emberek nagyon keveset dolgoznak és egész nap szórakoznak.

Két képet láttam Amerikáról, egy bolt kirakatában lógtak a falunkban, ahol Singer varrógépeket árultak. Az egyik képen a legmagasabb épület volt látható, amit csak elképzelhettem. Felhőkarcólóknak neveztek. A töviben a büszke amerikaiak sétáltak. Az emberek kemény kalap volt, szép bajuszaik és arany óráncik voltak. Az asszonyok selyemben jártak s olyan büszkén tekintettek, mint a királynők. Egy egyetlen szegény ember, egy egyetlen szegény asszony nem volt közöttük, mindenki gazdag volt.

(Folytatjuk)

Az évad legizgalmasabb hangos bűnügyi filmje, a nagy filmstudiók életéből. Idegfejtő hájsza a misztikus gyilkos után. A gyilkos menekülési kísérlete a felgyújtott ateliler kulisszáinak lángtengerében. Helyárak: a 3 órai előadás minden helyjegy 10 lej. Az 5, 7 és 9 órai előadásokon 10, 15 és 20 lej.

Csütörtökön 3, 5, 7, 9 órák: Gyilkosság a Studióban.
Pénteken 3, 5, 7, 9 órák: Gyilkosság a Studióban.
Szombaton 3, 5, 7 és este 9 órák premier. Az amerikai filmgyártás ezidei legnagyobb exotikus filmreke, messze felülmúlja a Hindu sirenleket. Hihetetlen sikerrel került bemutatásra ugy az amerikai, mint Európa nagy hangos filmszínházaiban: a Fehér fogoly. (A borneói maharadzs), a főszerepekben: Rose Hobart, Charles Bickford és Georges Benavent.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, január 6.

Bukarest. 19.40: Hangv. 20: Fuvola-hangv. 20.45: Zongorahangv. 21.15: Cselló.

Budapest. 9: Hírek. 10: Egyházi zene. 12.30: Pontos időjelzés, időjárás, majd az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 2: Grammfónhangv. 3.45: Mese délután. 6: Zenekari hangv. 7.20: Rég Magyar táncok. 8.30: Hangv. 9: Bartók Béla zongorahangv. 10: Pontos idő, majd az Ostende jazz.

Bécs. 19.30: Dal- és áriest.
Berlin. 21.30: Mozart: Esz-dur ötös.
Breslau. 22.45: Tanc- és szór. zene.
Frankfurt. 20.05: Lorand Edith és zene kara.

Hamburg. 22.30: Táncczene.
Langenberg. 20: Dvorak és Csajkovszkij műveiből.

Lipscse. 21.25: Táncczene.
Stuttgart. 22.45: Táncczene.
Varsó. 21.25: Dalest.
Poznan. 16.40: Grammfón. 20.15: Könyvnyű zene.
Kattowitz. 21.25: Énekhangv. 21.55: Vonósnegyes.
Milánó. 16.45: Szór. zene. 19: Grammfón. 20.45: Operett.
Róma. 20: Grammfón. 21: Opera.
Osló. 19.30: Szólisták hangv. 22.05: Táncczene.
Palermó. 17.30: Grammfón.
Prága. 21: Népszerű zene.
Pozsony. 17.45: Grammfón.
Brünn. 18: Kórus.
Kassa. 19: Hegedűhangv.

Csütörtök, január 7.

Bukarest. 19.40: Gr. 20: Folescu basszusének hangv. 20.20: Szimf. hgv. 21.15: Rimszkij-Korszakov: Sherezáde

szimf. költemény.

Budapest. 9.15: Házikvartett hangv. — 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Cigányzene. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4.10: Novella. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A földművelésügyi minisztérium rádió előadásorozata. 5.30: Másfélórás könnyű zene. 7: Angol nyelvoktatás. 7.25: Az Operaház előadásának ismertetése. 7.30: Az Operaház előadásának közvetítése. Halévy: A Zsidónő. Az előadás után időjárásjelentés. Majd cigányzene.

Bécs. 21.25: Schmidt és Schiffmann zongoraművészek kézzongorás hangv. — 22.25: Táncczene.

Berlin. 19: Szór. zene. 20.30: Operett.
Breslau. 16.05: Szór. zene. 18.55: Szór. zene.

Belgrád. 17.30: Jazz. 20.30: Rzkar. — 21.30: Énekkar.

Frankfurt. 22: Polgár Alfréd felolvas saját műveiből.

Kassa. 17: Hermann jazznegyes. 19.20: Rádiózenekar.

Katowitz. 20.40: Orosz egyházi zene. 22.25: Könyvnyű és táncczene.

Milánó. 16.45: Jazz. 19.25: Gr. 21: Opera.

Prága. 20.20: Orgonaverseny.
Róma. 21: Szimf. hangv.

Péntek, január 8.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. — 12: Déli harangszó. 12.05: Orosz balalajkazené. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Divattudósítás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A hangosfilm és a közönség. 5.35: Szalózenekar. 6.45: Gyorsírótanfolyam. 7.15: A Törökvs Dalegyet hangv. 8: A rádió külügyi negyedóraja. 8.20: Grammfónhangv. 8.45: A Budapesti Hangversenyzenekar hangv. 10: Pontos időjelzés, hírek időjárás. Majd cigányzene.

Barcelona. 22.05: Szór. zene. 23.15: Kávéházi zene.

Belgrád. 20.30: Szimf. hangv.
Bécs. 21.05: Bernhard Effé jazzkara. 22: Scheider zenekar.
Berlin. 19.10: Zenekari verseny.
Brünn. 19.30: Dvorzsák: A jakobinus c. operája.
Bukarest. 20.30: Közvetítés az Operából.
Kassa. 17: Hemerka zenekar.
Kattowitz. 20.15: Filharmónikusok Varasóból.
Leipzig. 21.10: Fischer: Pergamon c. hangjátéka.
Milánó. 16.50: Könyvnyű zene. — 21.20: Szoprán, bariton és hegedűverseny.
Poznan. 20: Zenei csevegés. 20.15: Szimf. hangv. 22.50: Táncczene.
Pozsony. 22.20—23: Cigányzene.
Riga. 19.05: Szimf. hangv.
Róma. 21: Bard: A Tabarin hercegnője operett.

Stuttgart. 22.40—24: Táncczene.
Svájci Aleman Adó. 20: Mozart: A színházigazgató c. operája. 21: Kalliwinda Olga magyar nótaestje.
Toulouse. 24.30: Operarészletek. 24.45: Árák és Igorból, Varázsfuvolából és Hamletből.

Varsó. 22.50—24: Vendéglői zene.

APRÓ HIRJETÉSEK

Urileány lakást ellátással kaphat. Str. Alexandri 10. földszint, dr. Hirschnél.

Tekintse meg végkiárusításomat! Pár-názott angol garnitúrák, antik butorok, egyes darabok minden elfogadható árrért. Schneider butoraktár Str. Saguna 24.

Fogászati rendelő vidéki városban családi okok miatt eladó, esetleg a praxist átvehető. Értekezni Sanitas-Dental-depot Cluj, Str. Iorga 23.

Igen szép egészséges szoba, konyha, speiz folyó hó 15-re kiadó. Malom uccsa 14. Láb.

Nagyon olcsón kiadó butorozva vagy anélkül különbejáratu szoba. Értekezni Árpád u. 15 a ház mesternél.

Megérkeztek a legújabb bécsi sablonok. Montirozás, függönyösszeállítás, csipkeherárrás, kelengyekészítés, izléses készdiványgyártás Fisch Bocka kézművesműhelyében. Str. Gh. Baritio 16.

Hetenként pár órai zongorahasználatért tanítást nyújtanék. Elena Căgan. Regelő Ferdinand 4. I. em. 6. sz.

Kötél ált

Stark Zoltán legám szépen f...
Boszobában, ug...
perccel előbb...
el. Nyilván van...
tősege ennek...
nak, egy csók...
szony ágya me...
a halál... De...
mostan, hanem...
önakasztásról...
szokványos új...
és eldugott h...
negyedszer ir...
akasztotta mag...
vették, kihült t...
meréséget ko...
egyre csak a...
sebb halálnem...
ópium, sehol a...
beri raffinéria...
nök utolsó utj...
ni. Mindegy, h...
kosság oka: sz...
hatatlan beteg...
tar, vagy öszt...
gyilkosság, m...
az ablakróló...
tával, szárítót...
földi élet kes...
és csöndesebb...
ros gondjaitól...
A mai idők...
nincs költészet...
megválasztás...
és vége, minek...
ópium, mely el...
bert, hogy nem...
ki az arnyékvil...
golyó, mely egy...
szüntet minden...
méreg, mely e...
véget vet mind...
Minek mindez...
minek újabb k...
ládót, amikor...
amugyis olyan...
gyilkosságba b...
rázni, a torony...
a zuhanással je...
nyűsleges esés...
gyorsvonat elé...
litégését hallh...
vonat prűszköl...
den öngyilkoss...
ni valamit, esa...
hiányzik a kép...
szerű tény csu...
benség nélkül...
Most így hal...
ritókötéllel, rol...
tával. Gazdaság...
Es ha pénz n...
Éni, legalább m...
Ha pedig életü...
a szépség, miér...
nem?
Ezután csak...
kedvesem...

— Lapunk leg...
jövő hivatalos úr...
gel a rendes idő

— Bányarobba...
ból jelentik: ...
Karsten szénb...
kező robbanások...
külvilágtól. Csa...
teni, a további r...
ziók miatt megh...
Csukamájolaj...
Jemalt.

— Háromszáz...
hasfelmetsző gy...
tik: A londoni r...
napok óta talpon...
kétéves, fejletlen...
sát, London lege...
Adiseon ucca egy...
borzalmasan me...
Pedgie Vera tize...
testére. A rendő...
a kislányon erő...
a hasát felmetsz...
rendőrséget moz...
sebb, mint 300...
helyeket és kut...
után, akinek ny...
lapok óriási cik...
hasfelmetsző bo...

HIREK

Kötél által halunk meg

Stark Zoltán magánalkalmazott kollektív szöveg felkasztotta magát a hátszobában, ugyanott, ahol felesége pár perccel előbb nyugodt álomba merült. Nyilván van valami szimbolikus jelentősége ennek a regénybeillő elmulásnak, egy eső, az utolsó és az alvó asszony ágya mellett, az ablakpárkányon a halál... De nem is erről van szó mostan, hanem a sok kötélről, a sok akasztásról, amelyről naponta írunk szokványos újságíró szavakkal kurtta és eldugott híreket. Ezen a héten már negyedszer írtam le, hogy X Y felakasztotta magát és mire tettét észre vették, kihűlt tetemén már csak a halál merevségét konstatálhatták. És mindig csak akasztás, sehol egy nemessebb halálnem, sehol revolver, sehol ópium, sehol az a megdöbbentően emberi raffineria, amellyel a halálbennők utolsó útjukat széppé szokták tenni. Mindegy, hogy mi volt az öngyilkosság oka: szerelem, éhség, gyógyíthatatlan betegség, pillanatnyi elmezavar, vagy ösztönös életuntagság, az öngyilkosság, ma már csak házilag az ablakról zsinagógára, nadrágtartóval, szarítókötéllel mennek el a földi élet keserves útjairól a megszünnés esendősebb és a mindennap krajcárros gondjaitól mentes világába.

A mai idők karakterisztikuma az is: nincs költészet az öngyilkossági mód megválasztásában. Egyszerű fulladás és vége, minek a mély álomba merítő ópium, mely előbb jól elkábítja az embert, hogy nem is tudja, mint mulik ki az árnyékvilágból, minek a revolver göly, mely egy félmásodperc alatt meg szünteti mindent, minek a gyorsan ölt mérég, mely egy kis szenvedés árán véget vet minden emberi szenvedésnek. Minek mindez, hiszen pénzbe kerül, minek újabb költségekbe verni a családát, amikor a hátramaradottaknak amagys olyan nehéz élni. Minden öngyilkosságba be lehet valamit magyarázni, a toronyból leugró ember ezzel a zuhanással jellemezheti önmaga szörnyűségese esését az életuntagság, a gyorsanot elé ugró öngyilkos az élet léhességét hallhatja, a feléje közelgő vonat prűszkölésében, mondom, minden öngyilkosságba be lehet magyarázni valamit, csak éppen az akasztásból hiányzik a képezőerő, ez az, ami egyszerű tény csúán, minden valóságosság nélkül.

Most így halnak meg. Házilag, Szarítókötéllel, röllőszinórral, Nadrágtartóval. Gazdasági krízis van.

Es ha pénz nélkül nem tudunk megélni, legalább meghalni tudjunk ingyen. Ha pedig életünkben olyan kevés volt a szépség, miért is kell a szép halálnem?

Ezután csak kötél által halunk meg, kedvesem... (—lay)

Lapunk legközelebbi száma, a közbejövő hivatalos ünnep miatt pénteken reggel a rendes időben jelenik meg.

Bányarobbanás Sziléziában. Berlinből jelentik: A sziléziai Butenben a Karsten szénbányában egymásután következő robbanások 15 munkást elzártak a külvilágtól. Csak egyet sikerült kimenteni, a további mentési akció újabb explóziók miatt meghiúsult.

Csukamájolaj helyett csemege: a Jemalt.

Háromszáz detektív üldözi a londoni hasfelmetező gyilkost. Londonból jelentik: A londoni rendőrség minden embere napok óta talpon van és keresi egy tizenkétéves, fejletlen urilány bestiális gyilkosát. London legelőkelőbb negyedében, az Adiseon ucca egyik kertjében a járőrelők borzalmasan megesontkivta akadtak rá Pedgie Vera tizenkétéves iskoláslány holt testére. A rendőrség megállapította, hogy a kislányon erőszakot követtek el, majd a hasát felmetsezték. Az egész londoni rendőrséget mozgósították és nem kevesebb, mint 300 detektív járja a gyanus helyeket és kutat az elvetemült ember után, akinek nyoma veszett. A londoni lapok óriási cikkekben számolnak be a hasfelmetező borzalmas büntényről.

Egy budapesti kávé agyonlőtt egy ügyvédet, akinek tönkremenetelét tulajdonította

A kávést letartóztatták. Bevallotta, hogy tettét előre megfontolt szándékkal követte el

Budapest, január 5. A Teréz körúton tegnap este egy Kreiner nevű tönkremet kávé revolverével súlyosan megsebezte a lakása kapuja előtt álló dr. Báder József ügyvédet. Az ügyvéd később a kórházban belehalt sérülésébe. A gyilkosság oka az volt, hogy a kávé az ügyvédnek tulajdonította tönkremenetelét. A gyilkos kávést letartóztatták.

Kreiner ma rendőri kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy előre megfontolt szándékkal követte el tettét. Hetek óta állandóan revolverrel járt s öngyilkossági tervek forgatott agyában, de előbb meg akarta ölni anyagi romlásának okozóját.

Kreiner elmeállapotát orvosszakértőkkel fogják megvizsgáltatni, mert gyanu merült fel abban az irányban, hogy tettét abnormis elmeállapotban követte el.

A grippe, mely járványként lép fel Spanyolországban, nálunk Romániában is mind nagyobb méreteket ölt, bár súlyosabb komplikációk és halálesetek még nem fordultak elő az idén. Mindazonáltal jó már a betegség első jeleinél hathatós ellenszert használni, mint amilyen a különösen Franciaországban elterjedt Algocratine. Ennek a gyógyszernek összeállítását oly szerencsés, hogy már az első adag beszedése után 10 perccel erős hatás mutatkozik, mely a legsúlyosabb fejfájást, elviselhetetlen sajtó fájdalmakat a tagokban és izületekben eltünteti. De nem gripptől eredő neuralgikus fájdalmaknál, menstruációs görcsöknél, fog- és állkapocsfájdalmaknál is meglepő jó eredménnyel használják az Algocratint, mely teljesen ártalmatlan gyógyszer.

A Zsifkovics-kormány lemondott, de újra Zsifkovics kapott megbízást kormányalakításra. Belgárdból jelentik: A Zsifkovics-kormány ma előterjesztette a királynak lemondását. A miniszterelnök a kabinet elhatározását a sajtó képviselői előtt azzal indokolta, hogy a parlament megválasztásával a kormány missziója véget ért. Újabb jelentés szerint a király a Zsifkovics-kormány együttes lemondását elfogadta s újra Zsifkovics Pétert, a leköszönt kormány elnökét bizta meg a kormány megalakításával.

Megalakult az amerikai Pro Palesztina komité. Newyorkból jelentik: A különböző amerikai politikai pártokhoz tartozó szenátorok és az Egyesült Államok kongresszusának több tagja egyesületet alapítottak meg, amelynek célja a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítésének előmozdítása. Az amerikai politikusok eme csoportjának tagjai a napokban beható tárgyalásokat folytattak a newyorki vezető cionistákkal egy tervnek a kidolgozása ügyében a zsidó országépítés előmozdítása érdekében. Értesüléseink szerint a lefektetett tervnek keresztülvitele nagy jelentőséggel fog bírni a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítésére. A tervet ez év elején az Egyesült Államok kongresszusának egybehívása alkalmával fogják nyilvánosságra hozni. Hoover elnök, aki 1922-ben már mint az Egyesült Államok pénzügyminisztere határozottan exponálta magát a Palesztina-ügy érdekében, meleg szimpátiával nyilatkozott az új akción. A közeli napokban az Egyesült Államok minden részéből prominens nemzsidó politikusok és intellektuelek konferenciát fognak tartani, amelyen a zsidó nemzeti otthon előmozdításának praktikus módozatait fogják meg tárgyalni.

A gyomorfájás, gyomor nyomás, bélsárpangás, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelv, kábultság, fülzúgás, halvány arcszín, kedvetlenség a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által sok esetben elmúlik.

Nahum Szokolov Newyorkba érkezett. Newyorkból jelentik: Nahum Szokolov, a Jewish Agency és a Cionista Világ szervezet elnöke Newyorkba érkezett Norman Angell angol parlamenti képviselő és rabbi Meir Berlin, a Mizrahi Világ-szervezet elnökének kíséretében a január 7-én az Egyesült Államokban meginduló nagy Palesztina-kampány vezetése céljából. Szokolovot és kíséretét a newyorki kikötőben Julian W. Mack főbíró, dr. Stephen Wise főbíró és Robert Szold, az amerikai cionizmus vezére, valamint Emanuel Neumann, a Cionista Ekzekutív amerikai tagja fogadták megérkezésükor. Szokolov megérkezése előtt néhány nappal dr. Cyrus Adler, az amerikai Jewish Agency elnöke, Herbert H. Lehmann Newyork állam alkormányzója, Julian W. Mack főbíró, Felix M. Warburg, dr. Stephen Wise, James Marschal, ifj. Nathan Straus, valamint az Egyesült Államok számos vezéregyénisége meghívót küldtek szét Amerika zsidó hitközségeinek és testületeinek vezetőihez az amerikai zsidóknak január 7-én Newyorkban megtartandó nemzeti konferenciájára, amelyen Palesztina felépítésének terveit fogják megtárgyalni alá venni. A konferencia ünnepi megnyitói ülésének főszóelője Nahum Szokolov, a Cionista Világszervezet elnöke lesz. Ugyanítt közöljük, hogy Szokolov amerikai útja előtt beható tárgyalásokat folytatott Macdonald angol miniszterelnökkel és Sir John Simon külügyminiszterrel a palesztinai országépítés aktuális kérdéseiről és annak nemzetközi, illetve népszövetségi vonatkozásairól.

EGYESÜLT ÉLETT

Elmarad a sómér táncdelután. Közbejött akadályok miatt a ma délutánra hirdetett sómér táncdelután elmarad és azt a sómérok pár hét múlva estély keretében fogják megrendezni.

A máramarosszigeti Aviva-Barisszia kulturdélutánja. Vasárnap délután nagy sikerű táncal egybekötött kulturdélután rendezett a szigeti Aviva-Barisszia a Polgári Kör nagytermében. A műsort Mezei Terike, ez a roppant tehetséges birjon-leányka zongoraszóljója vezette be, majd Perl Dávid és Stein Lázár barissziai nusok „Az adókövető bizottság előtt” c. bohózatot adták elő. Ezután egy táncrevü következett, amelyben Katz Loci és Perl Eszter román táncot, Danzig Böske és Paszternák Babeli spanyol táncot lejtettek nagy sikerrel. Guttmann Lili orosz táncával, Mezei Terike groteszk-táncával aratott megérdemelt tapsokat, míg Stein Lázár és Strauszmann József chaszid-táncukkal váltották ki sok derűt és hangulatot. A táncszámokat az Aviva-Barisszia zenekara kísérte Mezei György vezetésével. Ezután Danzig Ottó, Bialik: „A vándortáncos” című költeményét szavalta el igen hatásosan. A műsor utolsó száma az „Ötödik B.” című egyfelvonásos vígjáték színrehozása volt, amelyben Perl Dávid, Weinberger Juci, Katz Loci, Fried Lala, Stern Tuci, Fogel Malvin, Paszternák Babeli, Perl Eszter és főleg Guttmann Lili remekeltek. A műsort a késő esti órákba nyúló táncmulatság követte. A rendezés Halpert Zsóka agilitását dicséreti. (k. k.)

Január 9-én lesz Máramarosszigeten az ideai Menza-estély. A kolozsvári Menzabál sikerén és Kolozsvár zsidó társadalmának példaadó megmozdulásán felbuzdulva, a máramarosszigeti zsidó társadalom január 19-én nagyszabású műsoros táncestély keretében fogja tanujelét adni a zsidó diákság sorsa iránti áldozatkészségének. A táncestély iránt városszerte hatalmas érdeklődés nyilvánul meg és annak műsorát dr. Berkó Artur kórházi főorvos, ez a kiváló zsidó intellektuel fogja bevezetni. A műsor idemmelkedő száma Kallós Jolán, a kitűnő szigeti énekesnő fellépése lesz, akit Stern Jolika fog zongorán kísérni. Kormos Andor a diákmenza életéről fog hangulatos konferenciát előadni, míg dr. Perl Gizella orvosnő szavalaival fogja emelni a műsor színvonalát. Káhn Arnold és Klein György jazzszámokat játszanak zongorán, majd Fuchs Manci és Lili egy igen szellemes dialóggal fogják szórakoztatni a közönséget. Az estnek külön szentációja Veres Irén táncitanárnő fellépése lesz, aki külföldi útja után ez alkalommal fogja bemutatni a legújabb táncokat. Az estélyen Klein György fog konferálni.

Vidám sarok

A biológusok kongresszusa alkalmából egy pesti tudós megmutatta berlini kollégájának az állatkertet. Elérnek az elefánt ketrecéhez:

— Mi ez? — kérdi a berlini.

— Ez az elefánt.

— Nálunk az elefánt háromszor ekkora...

Tovább mennek a zsiráfhoz.

— Ez a zsiráf — csodálkozik rosszindulatúan a berlini — nálunk a zsiráfnak kétszer ilyen hosszú nyaka van...

Erre a pesti tudós megmérgeződik és beviszi a hullók osztályába az óriáskigyóhoz a berlini.

— Látja ezt, ez nálunk a gilisztát. De hallja! Ha magunknál ez is nagyobb, akkor olyat rugok magába, hogy hazáig csuszik...

— Ezt az ócska, rongyos ruhát talán már el is dobtam.

— A világot sem! Abban szoktam elmenni az adófelszámolási bizottsághoz.

Vissza a háboruba?

Református Kórház sorsjáték

Főnyeremény egymillió lei!

Egy sorsjegy ára 100 lei

Tanulmányozza át a nyereményjegyzéket! Beláthatja, hogy milyen nyeremények reményében érdemes száz lejt kockáztatni!

A húzás január 20-án lesz. Siessen megvenni sorsjegyet. Száz lejt bekuldesse ellenében postán is megrendelheti a sorsjegyirodából: Cluj-Kolozsvár, Strada Bratianu 51.

300 nyeremény	à 300 lei	90.000 lei
200 "	à 500 lei	100.000 lei
30 "	à 3000 lei	90.000 lei
10 "	à 5000 lei	50.000 lei
10 "	à 10.000 lei	100.000 lei
5 "	à 20.000 lei	100.000 lei
2 "	à 50.000 lei	100.000 lei
1 "	à 1.000.000 lei	1.000.000 lei
58 nyeremény		Lei 1.630.000

UJ KELET *Legújabb hírek*

Hétszázötvenmillió lejt akar megtakarítani a kormány a nyugdíjasokon

Átlag 25 százalékkal akarják csökkenteni a nyugdíjakat, de a kétezer lejtől alacsonyabb nyugdíjakból nem vonnak le semmit

Bucuresti-Bukarest, január 5. A hivatalos lap legutóbbi száma közli, a nyugdíjak új átszámításáról szóló táblázat, amely meglehetősen kellemetlen meglepetést fog okozni az összes nyugdíjasok számára. A táblázat három kategóriára osztja a nyugdíjasokat és négy kategóriára az ország összes városait és községeit. Az első városkategória Bukarest, a másodikba tartoznak: Arad, Braila, Brassó, Csernovitz, Kolozsvár, Jasi, Nagyvárad, Temesvár, Marosvásárhely, általában a törvényhatósági joggal felruházott városok. A harmadik kategóriát a többi városok alkotják, míg a községek a negyedikbe tartoznak. A nyugdíjas kategóriák a következők: első csoport az 1922 április 1-ig nyugdíjazottak, második csoport az 1925 október 1-ig nyugdíjazottak, a harmadik csoport az 1925 október 1-e után nyugdíjazott tisztviselők.

Az első nyugdíjas kategóriából azok, akiknek alapnyugdíja 106-tól 112 lej között van, Bukarestben havi 2000, a fentemlített városokban 1800, a többi városokban 1700, a községekben 1500 lej nyugdíjat kapnak. Ugyanilyen nyugdíjban részesülnek a második nyugdíjas kategóriából azok, akiknek alapnyugdíja 170-179 lej között van. A maximális nyugdíjak Bukarestben 16.800, a második kategóriájú városokban 15.470, a többi városokban 14.320, a községekben 12.630. A 2000 lejen aluli nyugdíjakból — ebbe a kategóriába a nyugdíjasoknak mintegy negyven százaléka tartozik, semmiféle levonást nem eszközölnek. Az 3285 lejt terjedő nyugdíjakból kifizetnek 95 százalékat, 5085-ig 90 százalékat, 7.790 lejtig

85 százalékat, 10.755 lejtig 80 százalékat, 16.200 lejtig 75 százalékat és 24.255 lejtig 70 százalékat. A fent említett minimális összegekben ezek a százalékok már levonattak. Az átlagos csökkentés körülbelül 25 százalék. A pénzügyminiszter ezekkel a nyugdíjsökkentésekkel mintegy hét-nyolcszáz millió lejes költségvetési megtakarítást remél elérni. Egy másik alapelve a tervezetnek, hogy egyetlen nyugdíjas sem élvezhet magasabb nyugdíjat, mint amennyi tényleges fizetést a vele egyenlő állásban levő aktív tisztviselő kap s éppen ezért minden nyugdíjasnak, városokban a rendőrkezesektől, falvakban a jegyzőktől olyan értelmű bizonyítványt kell beszereznie, amely igazolja a nyugdíjas helyzetét és feltünteti azt az összeget, amelyet a nyugdíjas állásában működő aktív tisztviselő élvez.

A minisztertanács megadta az instrukciókat az orosz-román paktum megkötésére

Jorga azzal rémitgette az újságírókat a minisztertanács után, hogy a kormány megbukott

Bucuresti-Bukarest, január 5. Keddelőn öt órakor minisztertanács volt. A tanácskozásról legelőször Ghica külügyminiszter távozott, akit azonnal megrohantak az újságírók. Ghica legelőször is arra kérte a sajtó képviselőit, hogy a román-orosz tárgyalásoknak lapjaikban ne tulajdonítsanak olyan nagy jelentőséget, mert elsősorban az oroszoknak az érdeke, hogy ezt a kérdést rendkívül nagy jelentőségűnek tüntesse fel és hirdesse. Közölte, hogy a minisztertanács ismertette azokat a bevezető tárgyalásokat, amelyeket a román-orosz szerződéshez kapcsolatban folytattak, valamint a Rigába küldendő utasításokat, amelyeket a minisztertanács teljes egészében jóváhagyott. A román delegáció, a rigai román kö-

vettel az élén már fel is vette az érintkezést az oroszokkal, a hivatalos tárgyalások szerdán kezdődnek. Kijelentette továbbá Ghica, hogy varsói látogatása inkább udvariassági jellegű s azon Zaleszkyvel, a lengyel külügyminiszterrel főleg a leszerelési konferenciáról fognak tanácskozni. Tizenkettő óráig tartott a tanácskozás, ahol Titulescuval találkozott.

A minisztertanácsról ezután Jorga miniszterelnök jött ki. Nagyon hidegen ment el az újságírók előtt és gunyosan ennyit mondott:

— Uraim, közlöm önökkel, hogy megbukott a kormány, mert tudom, hogy az újságírók ugyis ezt szeretnék. Pangal, a sajtóiroda vezetője, a következő kommunikét adta át az újság-

íróknak:

A minisztertanács Ghica külügyminiszter ismertette azoknak a tárgyalásoknak helyzetét és menetét, amelyeket a rigai konferenciával kapcsolatban folytatott és amelyeket a minisztertanács teljes egészében aprobált. Közölte továbbá azokat az instrukciókat, amelyeket követünknek Rigába, a tárgyalással kapcsolatban küldeni óhajt. Hamangiu igazságügyminiszter a minisztertanács elé terjesztette a legfeljebb törvényelőkészítő tanács reorganizációjáról szóló tervezetet.

Ghica külügyminiszter kedden délután az uralkodónál volt kihallgatáson és a rigai megbeszélésekről tett előterjesztéseit, az eddig tett lépéseket az uralkodó is aprobálta.

Az amerikai sajtó a charbini amerikai konzul brutalizálásáért a legszigorubb elégtételt követeli Japántól

A genfi népszövetségi tanács nem fogja teljesíteni Kinának a rendkívüli ülészak összehívására irányuló kérését

London, január 5. Amióta a nyílt erőszak és Hszü-Csang-Liang árulása fait accomplit teremtett Mandzsuriában, a fegyverek zaját pillanatnyilag kínos csend váltotta fel. A japán csapatok berendezkedése a meghódított mandzsuriai területeken teljes erővel folyik, ami alatt az erőszakosságoknak és brutalitásoknak egész sorozata értendő.

Amiként a Népszövetség tiltakozása a harcok közepette is teljesen fiktív értékűnek bizonyult, épp olyan fiktív értékű Kinának az az újabb jegyzéke is, melyet Mandzsuria okkupálása ügyében ismét a Népszövetséghez intézett. Az új jegyzékben Kina ismételtlen megállapítja, hogy Japán újra megsértette a népszövetségi alapokmányban a tagállamokra rótt kötelezettséget, félretolta a Kellog-paktumot és a kilenc-hatalmi szerződést, szembeleyezkedett a népszövetségi tanács legutóbbi ülészakának döntésével. Eppen ezért Kina a népszövetségi tanács újabb rendkívüli ülészakára történő azonnali összehívását javasolja.

Genfben valószínűnek tartják, hogy

Kinának eme kérését a tanács nem fogja teljesíteni, miután már ugyis két hét van hátra a rendes tanácsi ülészak időpontjáig. Egyébként a Népszövetség intervencióinak komolytalanságát világítja meg az is,

hogy a Mandzsuriába indítandó népszövetségi bizottságot még mindig nem sikerült összeállítani.

A kombinációba vettek közül néhányan

elhárították maguktól a megtiszteltetést, egyesek gondolkodási időt kértek és így még napokba is bele telhet, amíg a bizottság névsorát közölni lehet a nyilvánossággal.

Mandzsuria teljes okkupálása a japánok által a legnagyobb izgalmat Amerikában váltotta ki, ahol az útközö érdekeken kívül a charbini amerikai konzul mukdeni brutalizálása váltotta ki a leg-

nagyobb felháborodást.

Az amerikai sajtó a brutalizálásért a legszigorubb elégtételt követeli Japántól.

annál is inkább, mert amerikai hivatalos közegek ellen rövid időn belül ez már a második inzultus Mandzsuriában. Az első szenvedő alany a pekingi amerikai katonai attasé volt, akit a japánok elfogtak s csak több napig fogvatartás után engedték szabadon. Az amerikai közvéleményben egyöntetűen az az álláspont alakult ki, hogy a japánok ellen erőles fellépésre van szükség és nem lehet tovább nézni tulkapásaikat.

Valószínűleg az amerikai közvéleménynek ez az elementáris felháborodása kényszerítette a japán kormányt arra, hogy Japán washingtoni nagyköveteinek útján az Egyesült Államok kormánya előtt mély sajnálkozását fejezte ki Chamberlain charbini amerikai konzul mukdeni brutalizálásáért.

Amerikán kívül a felháborodás Kínában is nőttön-nő a japánok ellen. E felháborodás szintén inzultusokban keres levezetést. A délkeletkínai Fu-Csauban a felháborodott tömeg egy japán tanítót és feleségét megölte. A politikai gyilkosság miatt japán hadihajókat vezényeltek a város kikötőjébe. Egy cirkáló már oda is érkezett és száz főnyi tengerészgyalogságot tett partra a japán lakosság védelmére.

Letartóztatott egy többszörsen megszökött betörőt a kolozsvári rendőrség

Cluj-Kolozsvár, január 5. A kolozsvári rendőrség hétfőn éjjel érdekes letartóztatást foganatosított. Hermann Zsigmond aradi betörő néhány évvel ezelőtt az aradi fogház lakója volt, ahová egy betörés vádjával vizsgálati fogságba helyezték. Hermannak azonban sikerült az ügyészség folyosójáról elmenekülnie és magával vitte bűnjelét is. Azután újra letartóztatott, de Hermann ismét megszökött, ezúttal a rendőrségtől. Azóta Erdély különböző városaiban fordult meg, mindenütt egy-két betörést követve el. Kolozsváron végül letartóztatta a rendőrség, mely két betörést bizonyított rá a veszedelmes betörőre. Hermann kihallgatása után átteszik az ügyészséghez.

Egy Amerikába vándorolt nagyváradai zsidó mint milliomos halt meg Newyorkban

Oradea-Nagyvárad, január 5. Ma Nagyváradra érkezett kábelátvívart szerint Newyorkban meghalt Herskovits Albert nagyváradai zsidóember, aki ötven évvel ezelőtt ment ki az Egyesült Államokba, ahol mesés vagyont gyűjtött össze magának. Herskovits néhány évvel ezelőtt járt legutóbb Nagyváradon és nem kevesebb, mint 4 millió lejt osztott szét a különböző karitatív intézményeknek. Herskovitsnak kiterjedt rokonsága és főleg baráti köre él Nagyváradon.

A lelkészeknek annyira le szállították már a fizetésüket, hogy semmit sem kapnak

Bucuresti-Bukarest, január 5. Az egész bukaresti sajtó egyöntetűen kritizálja azokat a nagy lezállításokat, amelyeket a lelkészi fizetéseknél végrehajtottak. Megállapítja, hogy a papság fizetését a különböző levonások tekintetbevételel, mintegy hatvan százalékkal szállították le. Az 1931-es költségvetésben 12 százalék volt az első lezállítás és ezután alkalmazták még a 18-20 százalékos terjedő új áldozati adót. 1932-ben már 14-60 százalékgig szállították le a fizetéseket és ezután alkalmazták a 15 százalékos lezállítást, tíz százalékat levontak a nyugdíjalap javára, még azután a fizetés után járó adóba, 4,4, illetve 8,4 százalékat. A lelkészek szívesebben vennék, ha azt az összeget fizetnék ki számukra, amelyet levonnak fizetésükből, mert a másik részt már ugyis régóta nem kapják meg az államtól.

Gyilkosság a Studióban

A Szinkör Mozgó mai hangos premierje a legizgalmasabb, legbrilliansabb bűnügyi film. Színhelye az Ufa berlini nagy gyára. Két óra alatt a legszenzációsabb mesternyomozás tanuja lehet. Helyárak d. u. 3 órakor minden jegy 10 lej, a többi előadásokon 10, 15 és 20 lej. Előadások 3, 5, 7 és 9 órakor

Taxa
plattfe
No. 22
da Baro
Telefon
vonta 1
600, eg
havon
egész
ért
szarint
banság
Cikkeink
rás meg

Szegény és arisztokraták

Argetoianu most éppen olasz-román mindent el Egyet azo tole. Azt tudni gel és cinik nyos helyzet Romában mat arra, h mondjon Ro Azt mond esztendő les lesz ez az é mokra, am tak a gondt Románia az évet. Me dicio. Hisze tokratája. Irodalmi é nak. A pénz gati államol raták, míg r országok ar Szomorú, amellyel Ar szágot, vaj ket. Mert A ujságírók e szegények é raták.

Hamangiu

Meghalt legértetőbb Alig volt vessé szer volna, mint és minden a resték, aki sóvárog. Ez adta a régi hozzászól Ezzel dörzsölt mas könyv adományozta dön felvett jésztése utja Toma Stel tert idézték. tenciát: Ha szóval: Rek Nemcsak

ne, de az ig mondták r tika bosszu Hogy rossz tak a feket oldalú és a Még a kor szerette a r szürkülőhajtu bajusz em Pedig Ha mellett kom jogi tudás, oldaluság. E segítségével gát. A leg és a román

Az új ritn sonyszek di Innen ütő Mors Impera

Idéglenn

Minél álla kétségbeesés a bizonytala kedveltebb l az ideglenn Minden gyon lasztást nem kiált. Civiliz rog kockán, és milliói s mesgyére. N azok a „böl oktalansága ma a világ eleve borzad oldástól? Ideglennes